

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ŠEŠTADIENIS – SATURDAY, RUGPJŪČIO – AUGUST 11, 2012 • Vol. CIII Nr. 94

Kaina 2 dol.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-10-12

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

EHU: Lietuvos, ir ne tik jos, reikalas – 7 psl.

- Kad laimėtų ne mirties, bet gyvybės civilizacija – 2
- PLB Seimas: ir tango, ir polkos žingsniu – 3
- Apie žurnalistų ir leidėjų etiką – 3, 15
- Kazickų šeimos fondo parama JAV lit. mokykloms – 4
- Žvilgsnis į „Vaiko vartai į mokslą“ veiklą vasarą – 5
- Iš Ateitininkų gyvenimo – 6
- Lietuviai Londono olimpia-
doje – 8
- Lietuvės gyduolės įamžinimas
Lietuvoje – 9
- Apžvalgos – 10
- Žodžio „greitkelis“ istorija –
14–15

Valiutų santykis
1 USD — 2.81 LT
1 EUR — 3.45 LT

Vilniuje sutikta olimpinė čempionė R. Meilutytė

Lietuvos olimpinę čempionę R. Meilutytę pasitiko vilniečiai.

Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

Vilnius (BNS) – Vilniuje rugpjūčio 8 d. vakarą buvo iškilingai sutikta olimpinė čempionė Rūta Meilutytė, kuri Londone iškovojo Lietuvai pir-

mąjį olimpinį medalį plaukimo rungtyje po Nepriklausomybės atkūrimo. Vilniaus rotušės aikštėje sirgalių minia šūksniais „Ačiū, ačiū“ sutiko pen-

kiolikmetę moksleivę, kuri ant scenos žengė pasikabinusi aukso medalį, iškovotą plaukiant 100 metrų krūtinė.

Mirė buvęs JAV marijonų provincijolas kun. dr. V. Rimšelis

Šių metų rugpjūčio 9 d. 9 val. 20 min. vakare Jurgio Matulaičio slaugos namuose, Putnam, CT, sulaukęs 97 metų, mirė buvęs JAV marijonų provincijolas, laikraščio „Draugas“ vyr. redaktorius ir moderatorius kun. dr. Viktoras Rimšelis.

Šv. Mišios už velionių bus laikomos rugpjūčio 13 d. marijonų National Shrine of Divine Mercy, Stockbridge, MA. Kun. V. Rimšelis bus palaidotas tą pačią dieną šalia National Shrine of Divine Mercy esančiose marijonų kapinėse. Atminimo Mi-

šios už kun. V. Rimšelių Čikagoje bus aukojamos rugsėjo 1 d. 11 val. r. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje.

V. Rimšelis gimė 1915 m. gegužės 11 d. Murmose, Švenčionių apskr., Lietuvoje. Mokėsi Švenčionių „Ryto“ gimnazijoje, nuo 1932 m. – Marijampolės gimnazijoje, čia 1932 m. įstojo į marijonų kongregaciją. 1937 m. išvyko studijuoti Romos Popiežiškajame Angelicum universitete, kurį baigė licencijato laipsniu.

Nukelta į 15 psl.

Kun. dr. V. Rimšelis.

„Draugo“ archyvo nuotr.

Į visų mūsų darbų ir sumanymų pamatą reikia visados mūsų pačių gyvenimo šventumas tiesti, tik tada turės ant ko mūsų darbai tvirtai stovėti. Nereikia niekad gailėtis savo dvasiškam išstobulinimui nei laiko, nei triūso, reikia tam svarbių svarbiausiam darbui visa širdimi atsiduoti.

— Iš Pal. J. Matulaičio „Užrašų“

New York dangoraižis pasipuošė Lietuvos vėliavos spalvomis

New York (ELTA) – Aukščiausio ir įžymiausio New York miesto dangoraižio „Empire State Building“ viršūnė rugpjūčio 10 d. buvo apšviesta Lietuvos vėliavos spalvomis, taip pagerbiant šalies dalyvavimą Londono olimpinėse žaidynėse.

Garsiojoje Manhattan 5-ojoje aveniu stovinčio dangoraižio apšvietimas keičiamas kiekvieną vakarą, siekiant pagerbti įvairias valstybes, įvykius ar organizacijas.

Londono olimpiados metu „Empire State Building“ bokštas apšviečiamas svarbiausiame tarptautiniame sporto renginyje dalyvaujančių valstybių vėliavų spalvomis.

DRAUGAS 4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Londono vasaros olimpiadai skaičiuojant paskutines dienas, mes, paprastai žiūrovai ir sporto sirgaliai, vis dar gaudome informaciją apie atletų pergalės ir pralaimėjimus, neužmerkiame akių ir prieš įdomius (kartais dramatiškus) faktus iš jų gyvenimo. O jų – kaip niekad apstu. Tik po to, kai Lietuvai auksą plaukime laimėjo Rūta Meilutytė, dauguma mūsų sužinojo, jog 15-metė jau porą metų yra imigrantė – gyvena ir treniruojasi Plymouth mieste, Jungtinėje Karalystėje. O štai kitas lietuvis atletas, taip pat plaukikas, Giedrius Titenis, deja, šioje olimpiadoje medalių nelaimėjęs, yra priverstas treniruotis ne užsienio ir net ne Vilniaus ar Kauno, o Anykščių baseine, neretai – ir ežere. Įdomu ir tai, jog šių metų olimpiadoje Lietuvai atstovauja net 6 kariuomenės atstovai. Tai bronzos medalį iškovojęs Aleksandras Kazakevičius, maratonininkė Rasa Drazdauskaitė, dziudo imtynininkas Marius Paškevičius ir 3 penkiakovininkai – Laura Asadauskaitė-Zadneprovskienė, Gintarė Venčauskaitė ir Justinas Kinderis.

Vyr. redaktorė **Dalia Cidzikaitė**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00
Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
dalia.cidzikaitė@gmail.com
Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė – Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com
Moderatoriai – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasiilikti kopiją.

El. paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Kad laimėtų ne mirties, bet gyvybės civilizacija

ARKIVYSK. SIGITAS TAMKEVIČIUS

dojimo, iš pornografijos rinkos, net iš šeimos griovimo. Tai, kas amžiais buvo laikoma seksualiniu iškrypimu, šiandien bandoma legalizuoti. Štai Olandijoje per parlamento rinkimus viena partija savo programoje buvo įrašiusi kovą už narkotikų bei pedofilijos legalizavimą ir kovą prieš bet koki religinį auklėjimą. Ačiū Dievui, kad ji surinko tik 3 proc. rinkėjų balsų.

Niekada nebuvo vedama tokia arši kova prieš šeimą kaip dabar. Tai nedaroma tiesmukiškai. Atvirkščiai, kalbama: mes už šeimą, bet mes už laisvą pasirinkimą – kodėl gi negali būti šeima tarp dviejų vyrų ir dviejų moterų? Prieš trejus metus mūsų laisvos moralės pionieriai buvo užsimoję Lietuvoje įgyvendinti „Gender loops“ programą, siekiančią ištrinti ribą tarp vyro ir moters. Nepavyko. Šiomet panašia programa, tik pakeistu pavadinimu „Lyčių lygybės ugdymo programa“, jau ruošiamasi eksperimentuoti kai kuriuose darželiuose. Siekiantieji sugriauti tūkstantmetes krikščioniškas ir bendražmogiškas tradicijas bei nuostatas, kad vyras yra vyras, o moteris yra moteris, bandys ugdyti mergaites ir berniukus su jų lyčiai nebūdingomis

savybėmis. Šiems bandymams su triušiais, – o tais triušiais bus Lietuvos vaikai, – jau gauti pinigai. Ir vėl ne žmogui, bet pinigams suteikiama pirmenybė.

Tačiau pats baisiausias dalykas, kad beveik visose Europos šalyse yra legalizuoti abortai. Jau beveik su žiburiu reikia ieškoti politikų, drįstančių viešai pasakyti, kad negimusios gyvybės žudymas yra toks pat nusikaltimas, kaip ir bet kurio kito žmogaus. Žmogus turi teisę gyventi nuo prasidėjimo akimirkos iki natūralios mirties.

Tie, kurie nori verstis iš abortų, kontraceptikų ir embrionų, aršiausiai nekenčia Bažnyčios, nes ji yra likusi vienintelė institucija, kuri pasako, jog nevalia žudyti negimusio kūdikio, nevalia eksperimentuoti su žmogaus embrionais. Žmogaus gyvybė yra šventa. Šiandien pasaulyje yra daug seksualinių nusikaltimų prieš vaikus, bet į viešumą labiausiai keliami tik kunigų nusikaltimai. Taip, jų nereikia slėpti, bet reikia sakyti visą tiesą, kad panašių nusikaltimų ne kunigai padaro dešimtis kartų daugiau. Bet kovojantiems prieš Bažnyčią tai neįdomu, nes jų tikslas vienas: nutildyti Bažnyčią ir toliau sukti juodą verslą, nesivarginant, iš ko tai bus daroma.

Pastaraisiais mėnesiais daug dėmesio susilaukė istorija vienos mergaitės, kuri, kaip įtariama, galėjo būti seksualiai išnaudojama. Šiandien per mažą susitelkti į vienos mergaitės gynimą, nes reikia ginti pasiukojančią meilę, šeimą ir kiekvieną pradėtą kūdikį, kuriam gresia pavojus nuplaukti kraujo putą.

O šiandien, jausdami savo nepajėgumą pasipriešinti visoms blogio jėgoms, kreipiamės į Dievo Motiną prašydami: „Mes esame bėdoje. Užtark mus prieš savo Sūnų. Padėk, kad laimėtų ne mirties, bet gyvybės civilizacija.“

Čenstakavos Dievo Motinos ikonos piligrimystės Kaune 2012 m. rugpjūčio 8-9 d. proga

LAIŠKAI

KUR GALIMA BŪTŲ RASTI DAUGIAU SIDRIENIŲ?

Malonu buvo skaityti Rimos Sidrienės laišką šių metų liepos 31 d. „Drauge“. Mane jis pradžiugino visam vakarui. Bet kiek yra tokių kaip Sidrienė, kurie taip suprastų ir taip įvertintų mūsų spaudą – mūsų likusį paskutinį spaudos Amerikoje mohikaną „Draugą“? Perskaite jos laišką, vis tiek stojame akistaton su neišvengiama mažėjančių skaitytojų šmėkla – kuri iš tikrųjų nėra šmėkla, bet karti realybė. Kiek tokių kaip Sidrienė yra? Mažiau, negu šiuo laiku norėtume.

Pasaulyje – ne tik lietuviai – visi mažiau skaito spaudą. Visi tai žino. Vis daugiau žinių gauname per internetą, per televiziją. Bet ir internetas, ir televizija viską pristato tikrai trumpai ir paviršutiniškai. Nei internete, nei televizijoje nerasime tokių išsamų, apgalvotų ir vertingų rašinių kaip „The Economist“, „The New York Times“, „The Wall Street Journal“, ir gana dažnai „Drauge“. Visuomet bus žmonių, labiau apsišvietusių, labiau išsimokslinusių,

labiau mąstančių, kuriems neužteks paviršutiniškumo ir kurie skaitys čia mano išvardintą spaudą, tarp kurios mums, Amerikos lietuviams, yra ir „Draugas“.

„Draugas“ turi dar ir kitą mums brangintą bruožą – jis yra „vietinis“, t. y. jis aprašo mūsų „kaimynystę“, mūsų lietuvių visuomenę. Kol turime savo visuomenę, niekas kitas neatstos savos spaudos. Neįsivaizduoju, kaip sumenkėtų mūsų Amerikos lietuvių bendravimas ir gyvenimas, jeigu prarastume tą svarbų ryšį, kuris mus visus apjungia – mūsų spaudą.

Dabar vyksta pereinamasis laikotarpis. Apskritai pasaulyje visi spausdinti laikraščiai ir žurnalai išgyvena pereinamąjį ir persitvarkymo metą, bet „Draugui“ šis laikas yra sudėtingesnis dar ir dėl to, kad viena mūsų karta baigiasi ir laikraštį norima perduoti kitai kartai. Toks laikas yra pavojingas. Juk gali iš viso nepasisekti perduoti jo kitai kartai. Galima laikraštį sužlugdyti per neatsargumą. Vien gerų norų čia neužtenka. Sakoma, kad kelias į pražūtį yra grįstas geraisiais norais.

Paskaitykime Jeronimo Tamku-

tonio laišką tame pačiame „Drauge“ apie ALVUD'ą. Juk ALVUD'o turtas turi savininkus? Nejaugi niekas juo nesirūpina? Ką veikia mūsų visuomenės veikėjai? Pagalvokime apie kitas lietuviškas organizacijas, apie kurias Tamkutonis užsimena ir kurioms lietuvių aukojo savo energiją ir laiką, per rinkliavas ir vėjus rėmė iš savo kišenės.

Bet grįžkime prie „Draugo“. Ne tik finansinė, bet apskritai visa laikraščio padėtis yra trapi. Neaišku, ką ateinantys keli metai atneš. Aš pats savo gyvenime esu padaręs ne vieną lemtingą sprendimą. Kai kurie jų buvo sėkmingi, kiti – klaidos. Ar aš būčiau vienaip sprendęs laikraščio reikalus ar kitaip, vis tiek nesijaučiu, kad man čia yra vieta per aštriai kritikuoti. Krikščioniškai sakoma: meskit pirmą akmenį tik tas, kas pats esate be nuodėmės. Aš tikrai nesu toks. Neapgalvota, aštri kritika kartais padaro daugiau žalos negu naudos.

Bet pagirti gerai atliktą darbą, kaip tai daro Rima Sidrienė savo laiške, yra kitas reikalas. Tokius žodžius tikrai džiugu skaityti.

Donatas Januta
San Francisco, CA

Lietuvai antrąkart atkūrus nepriklausomybę, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB) privalejo į savo akiratį įtraukti ir naujai atgimusią tėvynę bei apibrėžti savo ryšį su ja. Sunku būtų vienu ar net keliais žodžiais nusakyti jau daugiau nei 20 metų kuriamą PLB ryšį su Lietuva. Bene geriausiai jam apibūdinti tiktų šokimo metafora: kartais ugningo tango, kartais lietuviškos polkos, retomis išimtimis – valso žingsnelio.

Nuo 2000 metų kas trejus metus Vilniuje šaukiamo PLB Seimo (pirmasis PLB Seimas sušauktas 1958 m. New York mieste) pagrindinis tikslas ir yra bandymas apibrėžti savo ryšį su tėvyne bei įvardyti šių dienų iššūkius. Ne išimtis ir šiųmetinis keturias dienas Lietuvos Respublikos Seimo rūmuose vykęs 14-asis PLB Seimas, į kurį suvažiavo apie 190 lietuvių iš 30 pasaulio valstybių.

Šių metų suvažiavimo dalyviai diskusijose apie PLB reikalingumą ir organizacijos ryšį su Lietuva sakė, jog „Lietuvai yra naudinga turėti vieną stipresnę išeivijos organizaciją, kuri galėtų pasaulyje vienyti kitas lietuvių organizacijas“. Pabrėžiant pasaulio lietuvių vienijančios organizacijos svarbą ir naudą Lietuvai, neapsieita ir be priekaištų tėvynei dėl nerodomo ar menkai rodomo dėmesio pasaulio lietuviams. Pasak šiose Seime kalbėjusio PLB valdybos nario iš Lenkijos Petro Maksimavičiaus, tautiečių, gyvenančių užsienyje, organizacijomis rūpinasi visos didelės stiprios tautos, pradedant lenkais, baigiant rusais: „investuojami didžiuliai pinigai, kad būtų išvengta susiskaldymo ir kad diaspora galėtų veiksmingai politiškai daryti įtaką savo vyriausybei ir taip padėti savai šaliai“.

Seinuose gyvenančio lietuvių nuomone, šiandien PLB likimas priklauso nuo Lietuvos valstybės požiū-

rio, kitaip tariant, PLB išliks ir bus reikalinga, jei Lietuva ją vertins ir globos. Pasak Maksimavičiaus, žiūrint iš Lietuvos valstybės pozicijų, PLB turėtų būti reikalinga ir todėl reikėtų investuoti į jos stiprinimą. Deja, kol kas jis nematęs tokio supratimo. Jo nuomone, šiame ryšyje vis dar trūksta pasitikėjimo, nors oficialiai visur skelbiama, kad esame viena lietuvių tauta.

Kad Lietuva bendradarbiavimui su užsienio lietuviais turi skirti daugiau dėmesio, mano ir Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė, PLB valdybos narė Jūratė Caspersen, pasak kurios, iš šalies išvažiavę lietuviai yra drąsiausia ir savarankiškiausia Lietuvos dalis. Ji kvietė Lietuvą atsisakyti reikalavimų ir pereiti prie bendradarbiavimo. Caspersen taip pat priminė jau senokai tarp PLB valdybos narių vyraujančią nuomonę, jog prieš daugiau nei metus Užsienio reikalų ministerijoje įkurtas Užsienio lietuvių departamentas (ULD) neatitinka užsienyje gyvenančių lietuvių poreikių, jo veiklos neužtenka palaikant ryšį tarp Lietuvos ir svetur gyvenančių tautiečių.

Caspersen nuomone, pats didžiausias šių dienų iššūkis ne tik PLB, bet ir visai Lietuvai yra didžiuliai emigracijos mastai. Pastebėjusi, jog iš Lietuvos vis dar emigruoja labai daug lietuvių, ji sakė: „Jie palieka Lietuvą, atsiduria užsienio šalyse, ir kartais mūsų sukurto struktūros yra nepajėgios labai greitai surea-

guoti į atvykusių žmonių srautą ir jų poreikius.“

Pažėrusi kritikos ULD, Šveicarijos LB pirmininkė išsakė viltį, jog sukurto dvi aukščiausio lygio bendradarbiavimo platformos – Seimo ir Vyriausybės – gali atnešti abipusės naudos. Pasak jos, „dirbant su Seimu sprendžiami gana bendri klausimai, susieti su politiniu dalyvavimu, lietuvių išitraukimu, protų sugrįžimu, o Užsienio lietuvių koordinacinės komisijos darbas su Vyriausybe jau yra nukreiptas į praktinių, kasdienių klausimų kėlimą“. Todėl, PLB valdybos narės nuomone, tų komisijų darbas pasiteisina.

Kalbant apie šiame Seime išsakytus PLB iššūkius, įdomus yra Šveicarijos LB pirmininkės pastebėjimas, jog ne visi lietuviai, išvykę į užsienį, turi poreikį ir skuba jungtis prie ten susikūrusių bendruomenių, nes daugelis atvykėlių jau patys dažnai moka užsienio kalbą, yra drąsūs, išsilavinę. Tokiems lietuviams apsauganti ir juos ginanti bendruomenė nėra reikalinga.

Caspersen taikliai pastebėjo, jog kartais tokius priešiškus jausmus ir tokį susvetimėjimą vietinės lietuvių bendruomenės atžvilgiu sukuria ir vyraujanti neteisinga nuomonė esą lietuvių bendruomenės – tai „dipukų sukurta organizacija, kur žmonės tik cepelinus valgo, mokyklėlėse, parapijose susitikinėja“. Pasak jos, tokie stereotipai kartais žmones ne tik atgraso, bet ir atima iš jų galimybę pasinaudoti neįkainojama bendruo-

menės praktinio gyvenimo konkrečioje šalyje patirtimi. Todėl, Caspersen įsitikinimu, šiuo metu svarbiausia yra lietuvių, gyvenančių užsienyje telkimas, o tik paskui Lietuvos vardo garsinimas.

Šiame PLB Seime kalbėjęs Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos direktorius Algirdas Vaicekuskas pastebėjo, jog Lenkijos lietuviai šiuo metu yra tapę tarpvalstybinių santykių arba užsienio politikos įkaitu. Kaip žinia, pastaruoju metu Lietuvos ir Lenkijos santykiai įtempti dėl skirtingai vertinamos tautinių mažumų padėties – vardų ir pavardžių, gatvių pavadinimų rašymo, švietimo. Lenkijoje gyvenantys lietuviai ne kartą yra prasitarę, jog jie nesijaučia saugūs, nuogastauja, kad jie tapo dvišalių Lietuvos ir Lenkijos santykių auka. Per pastarąjį dešimtmetį Lenkijoje lietuviai neteko 50 proc. savo mokyklų. Anot Vaicekausko, tai vykdytos švietimo reformos bei sąmoningos politikos bei tuomečių santykių su Lietuva pasekmė. Todėl jis ragino šią Lenkijos lietuvių problemą padaryti viena iš svarbiausių Lietuvos diplomatų darbo užduočių ir dvišalių Lietuvos ir tų valstybių, kur veikia lietuviškos mokyklos valstybinių susitikimų derybų tikslų.

Tai tik keletas pastabų apie šią savaitę Vilniuje vykusį PLB Seimą. Jo metu aptartos ir kitos problemos kaip dvigubos pilietybės, lituanistinio švietimo, lietuvių žiniasklaidos užsienyje ir kt. Šiame Seime bus išrinkta nauja valdyba ir naujas pirmininkas. Kaip praneša Lietuvos žiniasklaida, tarp kandidatų į naujo PLB vadovo pareigas minimi Lenkijos lietuvių atstovai. Kas nauju pirmininku betaptų, PLB laukia naujas laikotarpis, naujų kryptių pasirinkimas, jau įvardytų ir naujų iššūkių įveikimas ir gal net naujo šokio žingsnelio išmokimas.

PLB Seimas: ir tango, ir polkos žingsniu

DALIA CIDZIKAITĖ

Apie žurnalistų ir leidėjų etiką

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Neseniai Gintaras Visockas „Drauge“ rašė apie žurnalistų bauginimą Lietuvoje (2012 m. liepos 10 d.). Perskaitęs straipsnį, susidomėjau reikalavimais, keliais patiems žurnalistams ir leidėjams. Susiradau jų etikos kodeksą, priimtą visuotiniame žurnalistų ir leidėjų susirinkime 2005 m. balandžio 15 d. Vilniuje. Tai 10-ties puslapių, smulkiu šriftu parašytas dokumentas. Parinkau įdomesnes jo ištraukas, kurias galima pritaikyti ir išeivijos žurnalistams. Dokumente visur kartu minimi žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai. Trumpinimo sumetimais šiame savo straipsnyje rašysiu tik žurnalistai.

Dokumento įvade pripažįstama, kad teisingo ir sąžiningo žurnalistų galima tikėtis tik tada, kai žurnalistas naudojasi įstatymais užtikrinta saviraiškos laisve. Suvokdami visuomenės informavimo priemonių vaidmenį šiuolaikinėje visuomenėje bei atsakomybę už savo darbą, žurnalistai teigia, kad didžiausias visuomenės informavimo priemonės turtas yra pasitikėjimas ja. Jie supranta, kad tokio pasitikėjimo pagrindas yra nepriklausomumas, teisingumas ir nešališkumas. Žurnalistai suvokia, kad pagarba tiesai ir visuomenės teisei yra svarbiausia jų pareiga. Jie atsiriboja nuo viešosios informacijos rengėjų, kurie toleruoja nesąžiningą žurnalistiką ar negarbingos konkurencijos principus. Jausdami profesinę pareigą ir atsakomybę už žodžio, informacijos laisvę, kaip vieną svar-

biausių demokratinės visuomenės institutų, žurnalistai įsipareigoja laikytis Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso.

Toliau seka mano parinktos ištraukos iš minėto kodekso. Žinios ir nuomonės turi būti aiškiai skiriamos (4 straipsnis). Žurnalistas turi atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, remtis keliais šaltiniais (6 str.). Informacija turi būti renkama ir skelbiama tik etiškais ir teisėtais būdais (8 str.). Prašydamas informacijos, žurnalistas turi prisistatyti savo pavardę, nurodyti redakciją ir pareigas, įspėti žmogų, kad jo žodžiai gali būti viešai paskelbti (9 str.). Žurnalistas neprivalo derinti galutinį savo kūrinių variantą su informaciją suteikusių asmeniu (10 str.). Žurnalistui dera nurodyti, kas jam suteikė informaciją, todėl jis turi gauti leidimą iš informaciją suteikusio asmens remtis jo vardu. Jeigu informacijos šaltinis prašo išlaikyti jo vardą paslaptį, žurnalistas neturi teisės jos atskleisti. Tokiu atveju žurnalistas prisiima teisinę ir moralinę atsakomybę dėl skelbiamos informacijos (15 str.).

Įdomu, kad kodekse rūpinamasi ir kalbos kultūra. Ten rašoma, kad taisyklinga kalba, kalbos kultūra yra vienas svarbiausių žurnalistų profesinių reikalavimų. Aišku, kad žurnalistas turi būti profesionaliai pasirėngęs (23 str.). O kaip su dovanomis? Žurnalistas neturi teisės priimti dovanų, mokamų kelionių, apmokamų atostogų ir kitokio įsiteikimo, kuris gali pakenkti jo nepriklausomumui (27 str.). Žurnalistas neturi skelbti žinių apie privatų žmogaus gyvenimą be jo sutikimo, nebent tos žinios būtų susijusios su viešuoju asmeniu ir yra svarbios visuomenei arba kai fiksuojama nusikalstama veikla (26 str.). Žurnalistas neturi skelbti nepagrįstų, nepatikrintų, faktais neparemtų kaltinimų (38 str.). Žurnalistas, skelbdamas kritinius kūrinius, neturi suvedinėti asmeninių sąskaitų (59 str.).

Žurnalistui draudžiama plagijuoti kito asmens sukurta kūrinių (61 str.). Žurnalistas turi nurodyti pirmąjį šaltinį, jei savo parengtoje informacijoje pasinaudojo kito žurnalistų paskelbta informacija (62 str.). Jeigu

žurnalistas siūlo tą patį autorinį kūrinių arba viešąją informaciją kelioms redakcijoms ar viešosios informacijos rengėjams, jis turi apie tai jas įspėti (64 str.). Žurnalistas turi teisę atsisakyti autorystės ir nepasirašyti savo kūrinių, jeigu jo turinys redaguojant buvo iš esmės iškreiptas (67 str.). Pagaliau, žurnalistai, saugodami savo profesinę garbę ir gerą vardą, turi stiprinti savitvarką visuomenės informavimo srityje (74 str.).

Praėjus metams po šio kodekso priėmimo, 2006 m. liepos 11 d., buvo priimtas Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo įstatymas. Jo 3 straipsnyje yra aptarti pagrindiniai visuomenės informavimo principai: Lietuvos Respublikoje laidojama Konstitucijoje, šiame ir kituose įstatymuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse įtvirtinta informacijos laisvė.

Viešosios informacijos rengėjai, skleidėjai, žurnalistai ir leidėjai savo veikloje vadovaujasi Konstitucija ir įstatymais, LR tarptautinėmis sutartimis, humanizo, lygybės, pakantos, pagarbos žmogui principais, gerbia žodžio, kūrybos, religijos ir sąžinės laisvę, nuomonių įvairovę, laikosi profesinės etikos normų, Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso nuostatų, padeda plėtoti demokratiją, visuomenės atvirumą, skatina visuomenės pilietiškumą ir valstybės pažangą, stiprina valstybės nepriklausomybę, ugdo valstybinę kalbą, tautinę kultūrą ir dorovę.

Nukelta į 15 psl.

Dr. Kazickas: „Šiuo pavyzdžiu norime pakviesti ir kitus vertinti ir remti lituanistinių mokyklų darbą“

Kazickų šeimos fondo parama – 2012–2013 m. m. JAV lituanistinėms mokykloms išdalinta 114,191 JAV dol.

NEILA BAUMILIENĖ

Kazickų šeimos fondo (Kazickas Family Foundation, NY, arba KFF) prezidentė Jūratė Kazickaitė šių metų liepos 25 d. fondo raštinėje New York mieste pasirašė paramos paskyrimo laiškus ir čekius 23 JAV lituanistinėms mokykloms. Pagal šių metų gegužės mėnesį pradėtą paramos lituanistinėms mokykloms programą, įkurtą pagerbiant Aleksandros Kazickienės atminimą (Alexandra Kazickas Grant Program – AKGP), Kazickų fondas gavo prašymus iš 23 JAV lituanistinių mokyklų iš viso už 191,541 JAV dol. Vien per AKGP programą 2012 m. dr. Juozo Kazicko ir šeimos narių Jūratės Kazickaitės Altman bei jos brolių Juozo, Mykolo ir Jono Kazickų sprendimu, 23 mokykloms buvo paskirta parama už 114,191 dol. – daugiau negu planuoti 100,000 dol.

Iki šiemet pagrindinis daugumos JAV lituanistinių mokyklų rėmėjas per paskutinius 50 metų buvo Lietuvių Fondas (LF), įsikūręs Lemont, IL. Dr. Kazickas dalyvavo LF veikloje 13 metų būdamas jo direktorių taryboje, taip pat finansiskai prisidedamas nuo ankstyvųjų fondo veiklos metų. Tad daug metų Kazickų šeima lietuvišką švietimą JAV ir švietimo projektus rėmė per LF.

KFF tiesiogiai lituanistinį švietimą JAV remia nuo 2006 m., kada Long Island, NY, trečios imigracinės bangos lietuvių pastangų dėka buvo įkurta lituanistinė mokykla, pavadinta Aleksandros Kazickienės vardu. Iki šiol Kazickų fondas išlieka pagrindiniu A. Kazickienės lituanistinės mokyklos rėmėju.

Dr. Kazicko žodžiais tariant, „norime šiuo pavyzdžiu pakviesti ir kitus vertinti ir remti lituanistinių mokyklų darbą. Suprantame, kad finan-

sinė parama suteikia laisvę ir galimybę pakelti mokymo reikalavimų kortelę. Kazickams lituanistinis švietimas – svarbus ir labai įdomus.“

Šiuo metu KFF biudžete AKGP numatyta trejus metus iš eilės (2012–2014) JAV lituanistiniam švietimui skirti po 100,000 dol.

Šiemet iš 36 JAV veikiančių lituanistinių mokyklų ir darželių paraiškas AKGP pateikė 23. Paties Kazicko rūpestį ir dėmesį, susisiekdama telefonu su kiekviena mokykla ir padrasindama rašyti paraiškas, perdavė AKGP darbuotoja Elena Naujickienė.

Tad šiuo metu KFF remia 24 lituanistines mokyklas, kurioms vadovauja JAV Lietuvių Bendruomenės Švietimo taryba, su kuria KFF tiesiogiai bendradarbiauja per AKGP. KFF suteiktą paramą 14-oje JAV valstijų gauso beveik 2,000 mokinių ir 350 mokytojų bei mokyklų darbuotojų. Kadangi šios mokyklos daugumoje vietovių yra lietuviškų bendruomenių centrai, neabejojama, jog ši parama darys įtaką ir kitiems ten gyvenantiems lietuviams, kurie dalyvauja lietuviškame akademiniame ir kultūriname gyvenime.

JAV lituanistinės mokyklos veikia visuomeniniais pagrindais ir pa-

sižymi didele įvairove. Iš AKGP prašymus pateikusių mokyklų seniausios veikiančios mokykla buvo įkurta 1949-aisiais, naujausia – tik 2012-ųjų balandį. Mažiausioje mokykloje mokosi 12 mokinių, didžiausioje – 550, dar 50 mokinių yra šios mokyklos laukiančiųjų sąraše. Didžiojoje daugumoje mokyklų mokosi iki 30 mokinių. Penkiose mokyklose mokosi 80–150 mokinių. Gausiausios dvi mokyklos yra Čikagoje, vienoje iš jų mokosi 400, kitoje – net 550 mokinių.

Aleksandra Kazickienė
1920–2011

JAV neformaliojo švietimo įstaigos aptarnauja įvairaus amžiaus asmenis: vaikus nuo 3 iki 18 metų amžiaus, kurie lanko mokyklas ir darželius, ir suaugusius (net iki 91 metų), kurie ateina į lietuvių kalbos pamokas ir diskusijų popietes Lietuvos kultūros ir istorijos, ekonominės ir politinės padėties temomis.

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos duomenimis, 2011–2012 mokslo metais 30 pasaulio valstybių veikė 163 neformaliojo švietimo įstaigos (savaitgalinės mokyklos, darželiai, kursai ir fakultatyvai) bei 11 formaliojo švietimo įstaigų. Remdama užsienio lietuvių, bendruomenių, lituanistinio švietimo ir kultūros įstaigas, Užsienio reikalų ministerija yra sudariusi sutartis 7 pasaulio valstybėse ir finansuoja 45 asmenų (37 mokytojų ir 8 kultūros darbuotojų) paslaugas.

JAV veikiančios lituanistinės mokyklos išsilaiko pačios ir iš para-

mos projektų, kuriuos teikia LF per JAV LB Švietimo tarybą. 2012 m. LF per JAV LB Švietimo tarybą gavo prašymų JAV lituanistinio švietimo įstaigoms remti už 129,274 dol., paskirta 75,000 dol. Ši paramos suma yra skirta tik lituanistinio švietimo įstaigoms, atskirai lėšos yra skiriamos lituanistinio švietimo bendriems projektams. Kasmet kelių šimtų dolerių sumomis mokyklas paremia ir pati JAV LB Švietimo taryba.

Lituanistinės mokyklos taip pat turi teisę rašyti projektus paramai iš URM, tačiau tai nesudaro ženklios finansinės paramos. 2012 m. URM parėmė vieną projektą iš JAV, jam suteikdama 2,000 litų. 2011–2012 m. JAV lituanistinės mokyklos iš Lietuvos per URM gavo dovanų mokymo priemonių: plakatų, knygų, vaizdo ir garso įrašų, mokomųjų žaidimų. URM nėra sudariusi darbo sutarčių su asmenimis, dirbančiais JAV lituanistinio švietimo įstaigose.

Kazickų šeimos fondo dėmesys ir finansinis indėlis į JAV lituanistinį švietimą atveria galimybes siekti aukštesnės mokymo(si) kokybės, skatina kurtis daugiau mokyklų. Per paskutinį dešimtmetį dėl padidėjusios imigracijos šios mokyklos pastebimai auga. Globalioji ekonominė padėtis diktuoja vis aukštesnius akademinius reikalavimus ne tik užsienio valstybių formaliojo švietimo įstaigose penkias dienas per savaitę besimokantiems imigrantų iš Lietuvos vaikams, ir savitgalinėse lituanistinėse mokyklose labai stipriai jaučiamas aukštų mokymo reikalavimų poreikis.

Lietuvai išlikti įmanoma tik auginant visapusiškai išsilavinusį, tautiškai sąmoningą jaunimą, kuris turėtų akademinę patirtį, atitinkančią pasaulinę pažangą. Šiandien lituanistinėse švietimo įstaigose aukštų reikalavimų įmanoma siekti ir todėl, kad yra galimybė laisvai bendradarbiauti su Lietuva, gauti joje naujai sukurtų ir patrauklių mokymo priemonių, informacinių technologijų dėka – bendradarbiauti su Lietuvos švietimo įstaigų specialistais. Žinoma, tam reikia laiko, finansų ir daug šiam tikslui pasišventusių žmonių.

Nuo 2013 metų lietuvių formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigos pereis Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) globon. Šį darbą ŠMM perims iš URM. Parodydamas išskirtinį dėmesį ir konkrečią finansinę paramą lituanistiniam švietimui per A. Kazickienės atminimui skirtą paramos programą, Kazickų šeimos fondas tikisi, kad ir ŠMM bei kitos institucijos visapusiškai prisidės prie šio sunkaus ir prasmingo darbo lietuviškos tapatybės, lietuvių kalbos ir kultūros išsaugojimo labui.

Daugiau informacijos galite gauti Kazickų šeimos fondo tinklalapyje (www.kff.lt), skyriuje AKGP, taip pat rašydami el. adresu: infoakgp@kff.lt arba skambindami į Kazickų šeimos fondą New York tel. 212-213-6993.

Neila Baumilienė – A. Kazickienės lituanistinės mokyklos vedėja, A. Kazickienės paramos programos Kazickų fonde JAV lituanistinėms mokykloms remti direktorė.

Lietuvių kalbos pamoka.

Aleksandros Kazickienės lituanistinė mokykla 2012 pavasarį per Baltijos kelio akciją.

Užpalio vaikų dienos centre.

Ačiū už paramą, kuri leidžia dirbti ir tobulėti

Žvilgsnis į „Vaiko vartai į mokslą“ veiklą vasarą

Šių metų vasarą trys pasišventę jauni savanoriai iš Čikagos dirbo organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ remiamuose centruose Vilniuje. Šiemet dėl Boston mieste vykusios XIV Lietuvių tautinių šokių šventės norinčių ir galinčių vykti į Lietuvą buvo mažiau nei praėjusiais metais, kada iš JAV vyko net 15 savanorių (dar vienas savanoris buvo vietinis).

Organizacija dėkoja antrus metus savanore dirbančiai Svajai ir jos draugei Audrai, kurios dirbo „Vilties angelo“ dienos centre Vilniuje. (Pernai Svaja dirbo kitame dienos centre Vilniuje bei tuomet naujai įsikūrusiame centre Varėnoje.) Norime padėkoti trečiam savanoriui Jokūbui ir visų trijų savanorių tėveliams už jų paramą, be kurios jauni savanoriai nebūtų galėję vykti į Lietuvą.

Centro lankytojams, rizikos grupės šeimų vaikams ypač patinka vasaros iškylos, užsiėmimai bei žaidimai su jaunais lietuvių kilmės savanoriais – jų „draugais iš Amerikos“. Lauksime išsamesnių jaunų savanorių reportažų ir išpūdžių.

„Šypsniuko“ dienos centrą Kazlų Rūdoje praėjusiais mokslo metais lankė 50 vaikų iš 26 socialinės rizikos bei socialiai remtinų šeimų. Su jais dirbo 5 etatiniai darbuotojai, jiems talkino 7 „Carito“ savanoriai ir praktiką atliekantys studentai. Mokslo metų metu centro lankytojai, darbuotojų ir savanorių padedami, ne tik atlieka namų darbus ir mokosi charakterio ugdymo įgūdžių, bet ir išmoksta vieni su kitais gražiai bendrauti, žaisti.

Per praėjusius veiklos metus centro lankytojai dalyvavo įvairiuose Kazlų Rūdos projektuose, kartu su senelių globos namų gyventojais šventė šventes, dalyvavo Motinos dienos skirtame respublikiniame projekte. Centro vadovės lankytojams suorganizavo kelias išvykas.

Vasarą centras neveikia. Šiuo

metu centro darbuotojos savo jėgomis atnaujina dienos centro patalpas, joms padeda Kazlų Rūdoje gyvenančios savanorės.

Kitame „Vaiko vartai į mokslą“ remiamame centre Užpaliuose centras veikia prie mokyklos. Mokslo metams pasibaigus, centro lankytojams mokyklos patalpose buvo sukurta vienos savaitės trukmės stovykla.

„Vaiko vartai į mokslą“ dėkoja Lietuvių Fondui už 2012 m. suteiktą paramą, panaudotą balandžio mėn. rengtam seminarui, kurį lankė organizacijos remiamų centrų vadovai bei darbuotojai. Antras remiamas projektas – tai parama centrų organizuojamoms stovykloms.

„Vaiko vartai į mokslą“ žvelgia į ateitį, į naujus veiklos metus bei projektus, kuriems taip pat reikės paramos. Organizacijos valdyba renkasi posėdžiams ir vasaros metu. Keli valdybos nariai vasarą ir rudenį lankysis Lietuvoje.

Pirmasis rudens renginys vyks Čikagoje. Dalyvausime Pal. Jurgio Matulaičio misijos Bendruomenės dienos popietėje rugsėjo 30 d., o spalio 7 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje, Lemont, vyks kasmetiniai lėšų telkimo „Dėliaus pietūs“. Pradžią 12:30 val. p. p. Vietas galima užsakyti iš anksto pas Rūtą Šmulskštienę (tel. 630-243-1089, el. paštu: r.l.smulkstys@sbcglobal.net) arba pas Ritą Venclovienę (tel. 630-243-1228, el. paštu: venclovas@comcast.net). Čikagos ir lietuvių visuomenė nuoširdžiai kviečiama dalyvauti.

Kazlų Rūdos „Šypsniuko“ centro darbuotojų žodžiais, „Ačiū už jūsų paramą, kurios dėka galime dirbti ir tobulėti.“ Ši padėka skiriama ne vien organizacijos valdybai, bet visiems nariams ir rėmėjams. Daugiau informacijos apie organizaciją internete: www.childgate.org

Parengė **Ramunė Kubiliūtė**

„Vilties angelo“ lankytojai vaikai muša „pinatą“. Žaidimą paruošė savanorės Svaja Pakalniškytė ir Audra Chaves.

„Šypsniuko“ lankytojų išvyka.

Darbuotojos ir savanorės dažo „Šypsniuko“ dienos centro patalpas.

Motinos dienos projektas Kazlų Rūdoje.

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaktorė Vida Kuprytė • El. paštas: draugasateitis@gmail.com

Dalis stovyklautojų pirmoje Sendraugių ateitininkų stovykloje, Lietuvoje. Į savo būrį priėmė ir mūsų Petrą V. Kisielių iš Čikagos (pažymėtą strėle), kuris stovykloje pravedė simpoziumą. **Jovitos Mikalkėnaitės** nuotr.

ŠAAT RINKIMAI

Jeį ne aš, tai kas?

Šiaurės Amerikos ateitininkų taryba (ŠAAT) praneša, kad šį rudenį bus renkama nauja ŠAA taryba, kuri prižiūri visą JAV ir Kanados ateitininkų veiklą ir siūlo, kokia idėjuje kryptimi tą veiklą vesti. Ieškoma bent 12 kandidatų.

Prašome kiekvieno ateitininko rimtai pasvarstyti apie kandidatavimą į šias pareigas. Taip pat kviečiame pagalvoti — kokius ateitininkus mes norime matyti ŠAA taryboje? Kalbinkime ir padrąsinkime tuos asmenis.

Jeį norėtumėte kandidatuoti ar siūlyti kitą kandidatą, malonėkite pranešti apie savo norus ŠAAT sekretorei Vida Kuprytei el. paštu: **vidaku@gmail.com** arba paprastu paštu: 65 Longcommon Rd., Unit F2, Riverside, IL 60546.

Pirmą kartą Lietuvoje — Sendraugių stovykla

Berčiunuose – stovykla ateitininkams ir jų draugams

Pereitą savaitę, rugpjūčio 6–10 d., Berčiunuose, Panevėžio rajone, pirmą kartą vyko ateitininkų sendraugių stovykla. Jos programa nukreipta į baigusius mokslus, tačiau kartu pritaikyta ir mažiesiems šeimų nariams. Todėl į Berčiūnus susirinko ateitininkai sendraugiai ir jų šeimų nariai, draugai bei visi, kam artimos Ateitininkų organizacijos idėjos, kas norėjo iš arčiau susipažinti su ateitininkija ir jos veikla.

Kiekviena stovyklos diena turėjo skirtingą temą, kuri buvo atskleidžiama dienos paskaitoje. Pirmą dieną stovyklautojai su ateitininkų dvasios tėvu vysk. Gintaru Grušu diskutavo, kaip jie įsivaizduoja evangelizuotą Lietuvą ir kaip sugeba apginti savo tikėjimą naujosiose vietose.

Stovykloje buvo nagrinėti tautiš-

Ateitininkų federacijos suvažiavimas

Ateitininkų federacijos suvažiavimas vyksta šį savaitgalį, rugpjūčio 10–12 d., Kaune. Suvažiavime bus renkamas Ateitininkų federacijos pirmininkas, valdyba, taryba, priimami papildomi įstatai, skaitomi veiklos pranešimai.

Pagrindinį pranešimą AF suvažiavime skaitys dr. Petras Vytenis Kisielius iš Čikagos. Tema — kaip mes ruošiamės sutikti Tikėjimo metus ir kokie iššūkiai laukia ateitininkų naujosios evangelizacijos šviesoje.

Daugiau žinių apie suvažiavimą rasite AF tinklalapyje: **www.ateitis.lt**

Suvažiavimą galima žiūrėti internete: **http://www.livestream.com/ateitis**

kumo ir visuomeniškumo klausimai. Dalyviai lankėsi ir Karaliaus Mindaugo motorizuotame pėstininkų batalione Panevėžyje, kur susipažino su bataliono ginkluote, technika ir ekipuote. Simpoziume buvo kalbėta apie mokslą ir tikėjimą bei šeimyniškumo principus. Stovyklautojams paskaitą skaitė ir poroms užsiė-

mimus vedė šeimų patarėja Nijolė Kukuraitienė.

Kiekviena diena stovykloje buvo pradedama mankšta, himnu ir vėlavos pakėlimu. Kasdien dalyviai šventė šv. Mišias, o vakarais po programos bendravo su draugais ir naujais pažįstamais, užsiimdami žaidimais, sportu, vakaro programomis prie laužo, šokiais ir pan.

Ateitininkų federacijos pirmininkė Rozvita Vareikienė atkreipė dėmesį į popiežiaus Benedikto XVI raginimą visuomenei atnaujinti savo tikėjimą ir tapti gyvu Prisikėlusio Kristaus ženklu. „Kad tai pasiektume, visų pirma turime pasitikrinti, ar teisinga linkme einame ir kuo vadovaujamės, veikdami savo Tėvynės, Tautos, Bažnyčios, Šeimos labui. Stovykloje svarstome, kokią ateitį mes – ateitininkai – norime matyti ir ką galime nuveikti, kad ateitis tokia būtų“, — sakė R. Vareikienė.

Ateitininkų sendraugių stovykla vyko prieš šį savaitgalį Kaune organizuojamą Ateitininkų federacijos suvažiavimą. Ateitininkų federacija, prieš porą metų minėjusi organizacijos gyvavimo šimtmetį, rugpjūčio 10–12 dienomis vertins jau antrojo šimtmečio pirmųjų metų darbo pasiekimus.

—Lina Vatiekūnaitė

Palydėkime vasarą Dainavoje

Šiaurės Amerikos ateitininkų savaitgalis

rugpjūčio 31 d. – rugsėjo 3 d.

Kviečiame dalyvauti visus ateitininkus ir jų draugus.

Programoje numatyta:

Prel. Edmundo Putrimo pranešimas apie išeivijos sielovadą • Studentų simpoziumas: „Ar kartojasi ateitininkų pradiniai iššūkiai dabartyje?“ • Dviračių ir gamtos iškylos • Laužas • Filmų festivalis

Prašome registruotis iki rugpjūčio 25 d. pas Liną Mikulionį **linasmik@yahoo.com**
Daugiau informacijos tinklalapyje: **ateitis.org**

Stovykla vyks Amerikos lietuvių Romos katalikų federacijos stovyklavietėje, Dainavoje, Manchester, Michigan

Visus maloniai kviečia
Š. Amerikos ateitininkų valdyba

Sveikiname veiklius ateitininkus Ireną ir Juozą Polikaičius, švenčiančius 50 metų vedybinę sukaktį. Linkime Dievo palaimos ir ištvermės visuomeniniame darbe. Šiaurės Amerikos ateitininkai

Š. m. liepos 28 d. Vilniuje Ireną ir Juozą Polikaičius pasveikino gražus būrys ateitininkų, tarp jų — Ateitininkų federacijos pirm. Rozvita Vareikienė, „Ateities“ redaktorė Reda Sopranaitė, dr. Saulius Girnius, Liutauras Serapinas, Vidas Abraitis ir kt. Sukaktuviniškai buvo apjuosti jiems išaušta juosta. Subuvimo metu vysk. Gintaras Grušas šiai ateitininkų porai suteikė palaiminimą.

EHU 20-mečio programą veda dr. Darius Udrys ir Tatsiana Babich, EHU studentų reikalų koordinatė.

2012 metų EHU abiturientai.

Dr. D. Udrio archyvo nuotr.

EHU: Lietuvos, ir ne tik jos, reikalas

DALIA CIDZIKAITĖ

Europos humanitarinis universitetas (EHU) yra ypatinga aukštoji mokykla – jau septynerius metus ji veikia egzilyje. 1992 m. Baltarusijoje įkurtoje, tačiau dėl šalies vadovybės spaudimo 2005 m. į Lietuvos sostinę Vilnių perkelta aukštojoje mokykloje šiuo metu mokosi apie 1,800 studentų, kurių dauguma yra Baltarusijos piliečiai. Jau beveik metus prorektorius pareigas šiame universitete eina JAV lietuvis **dr. Darius Udrys**.

Dr. Udrys, EHU atsakingas už plėtrą, ryšius, santykius su absolventais, sako, jog apie galimybę apsigyventi Lietuvoje jis galvojo jau seniai. Sužinojęs, kad dabartiniam Baltarusijos jaunimui yra atimta akademinė laisvė ir galimybė gauti kokybišką aukštąjį mokslą, jis nusprendė, jog atėjo metas vykti ten, kur kovojama už demokratišką ir pilietiską Europos ateitį. „Noriu prisidėti prie šio svarbaus projekto, kuris suteikia jauniems žmonėms tai, ko jų šalies vyriausybė nenori duoti, – apie savo apsisprendimą palikti darbą California valstijoje ir apsigyventi Vilniuje pasakoja dr. Udrys. – EHU plėtros projektas vienija švietimą, demokratizaciją ir plėtrą – tai sritys, kuriose turiu patirties ir galiu prasmingai prisidėti.”

Pasak praėjusį rudenį EHU pradėjusio dirbti politologijos mokslų daktaro laipsnį turinčio Udrio, jį ypač sudomino tai, jog EHU yra reikšmingas transatlantinis projektas, kurį remia ne tik Europos šalių vyriausybės, Šiaurės šalių Ministrų taryba ir Europos Komisija, bet ir Jungtinių Valstijų vyriausybė bei tokie fondai kaip „Carnegie Corporation of New York”, „MacArthur Foundation” ir kiti.

Konkrečią Amerikos paramą universitetui liudija šių metų birželio mėnesį žiniasklaidoje pasirodžiusi žinia, jog JAV ir toliau išsipareigoja remti EHU bei per artimiausius trejus metus šiai aukštajai mokyklai numato skirti 1 mln. JAV dol. (nuo 2001 m. Amerika EHU skyrė 3,5 mln. JAV dol.).

2004 m. uždarytas privatus, pelno nesiekiantis laisvųjų menų universitetas EHU nuėjo nelengvą kelią. Kai ši aukštoji mokykla buvo netikėtai uždaryta, EHU rektorius buvo išvykęs į užsienį, nuo to laiko jis nebuvo grįžęs į Baltarusiją, studentai prarado studijų vietas, dėstytojai buvo išsklaidyti, infrastruktūra išardyta, o turtas – nusavintas. Dr. Udrys pa-

sakoja, jog, EHU persikėlus į Vilnių, universitetą, galima sakyti, teko atkurti nuo pagrindų. „Tai, kad universitetui pavyko įveikti tokius sunkumus ir vėl atsistoti ant kojų – didžiulis bei didvyriškas pasiekimas, kuris krizės metu atrodo neįmanomas”, – įsitikinęs jis.

Šiandien, EHU prorektorius nuomone, universitetas susiduria su keliais iššūkiais: jis ir toliau turi gerinti mokslo kokybę, kelti dėstytojų lygį, tobulinti švietimo programas, labiau skatinti mokslinę veiklą, taip pat artėti prie savo pagrindinio tikslo – suteikti jauniems žmonėms aukštąją išsilavinimą pagal liberaliųjų menų („liberal arts”) modelį.

Dr. Darius Udrys: *EHU, šiais metais atšventęs 20-metį, yra vienas svarbiausių Lietuvos tarptautinių projektų ir viena iš nedaugelio sėkmingų istorijų, kurių tikslas – gerinti padėtį Baltarusijoje. Kaip žinia, Lietuva nėra politiškai galinga valstybė, tačiau, vadovaudama tokiam projektui, ji tampa pirmaujančia savo regione. Lietuvos sprendimas priglauti EHU labai gražiai siejasi su ilgaamže Lietuvos ir Baltarusijos bendra istorija.*

Dr. Udrio vadovaujamo skyriaus pagrindinė užduotis yra rasti naujų rėmėjų, kad universitetas nepriklaustytų vien nuo vyriausybių ir kelių fondų finansinės paramos. Pasak prorektorius, didesnė parama leistų suteikti studentams daugiau stipendijų, samdyti ne tik vietas, bet ir kitų šalių profesorius, kelti dėstytojų kva-

lifikaciją bei remti mokslinius tyrimus ir kitokius švietimo projektus – rinkimų stebėtojų apmokymus, žiniasklaidos ir dizaino laboratorijas, nuotolinius kursus (du trečdaliai EHU studentų studijuoja nuotoliniu būdu, gyvendami Baltarusijoje), studijų centrus ir pan. Paramą dr. Udrio skyrius stengiasi didinti burdamas rėmėjus ten, kur yra stipriausi pažinčių tinklai: Vokietijoje, Švedijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose. JAV lietuvis pasidžiaugė, jog Washington, DC yra įkurta rėmėjų universiteto grupė „Friends of EHU” (www.ehufriends.org), kuri buria žmones, palaikančius EHU.

Paklaustas, ko tenka mokytis naujoje vietoje, dr. Udrys sako, jog galbūt įdomiausias iššūkis jam yra rasti pusiausvyrą tarp vakarietiško vadovavimo stiliaus ir vietinės darbo bei bendravimo kultūros. Pasak jo, tai reikalauja daug kantrybės, atidumo, lankstumo, supratimo ir komunikacijos, retkarčiais – ir griežtumo

EHU studentams lankyti šį universitetą yra rizikingas sprendimas – vis pasitaiko atvejų, kai Baltarusijos vyriausybė juos bando užverbuoti, daro kratas jų namuose, gąsdina, ragina apleisti studijas Vilniuje ir grįžti studijuoti į universitetus Baltarusijoje.

Kol kas Baltarusijoje mokymosi sąlygos aukštosiose mokyklose yra prastos. EHU prorektorius plėtrai pastebi, jog šiandien Baltarusijos vyriausybė, užuot suteikusi galimybę jauniems žmonėms lavinti savo kūrybiškumą ir sugebėjimus, bando „plauti jų smegenis” ir paversti juos paklusniais pavaldiniais. Baltarusijoje visi universitetai yra tiesiogiai pavaldūs vyriausybei, todėl studentai dėl savo politinės veiklos ir kritiškų pažiūrų yra šalinami iš aukštųjų mokyklų. „EU Observer” teigimu, nuo 2006 m. tokių atvejų būta per 700. Tad Lietuva studentams, siekiantiems gauti kitokią išsilavinimą ir susikurti sau kitokią ateitį, suteikia galimybes laisvai tobulėti.

EHU atstovų grupė Washington, DC, 2012 metais.

bei tvirtumo. „Tačiau stengiuosi lenką lenkti taip, kad jis nelūžtų”, – sako jis.

Kaip ir kiekvienoje aukštojoje mokykloje, taip ir EHU geriausias atspindys yra jo studentai. „Tai yra jauni žmonės, kuriuos padėtis verčia subręsti greičiau nei šiomis dienomis įprasta”, – pastebi dr. Udrys.

Neseniai tinklalapyje Belarusdigest.com pasirodžiusiame straipsnyje „EHU: Belarusian University in Exile or for Exile?” abejojama, ar šiuo metu (ir dar kurį laiką) Baltarusijai reikės tokių žmonių kaip EHU besimokantys ar jau studijas šioje aukštojoje mokykloje baigę studentai.

Nukelta į 12 psl.

LIETUVIAI LONDONO OLIMPIADOJE

Artėja į pabaigą Londono olimpiada. XXX vasaros olimpinėse žaidynėse Londone ketvirtadienį, rugpjūčio 9 d., išdalijus dar 22 apdovanojimus (238 iš 302), rinktinių įskaitoje du medalius turinti Lietuva 38-ą vietą dalijasi su Airijos bei Turkijos komandomis. Lietuvos taupyklėje lieka plaukikės Rūtos Meilutytės auksas ir imtynininko Aleksandro Kazakevičiaus bronzas. Tiesa, dar medaliu tikrai prisidės boksinkininkas Evaldas Petrauskas, tačiau jis dar tęsia kovą ir lietuvio medalio spalva paaškins vėliau.

Pirmauja JAV olimpiečiai turintys 90 (39 aukso, 25 sidabro ir 26 bronzos) medalių ir net 10 medalių lenkia į antrą vietą smuktelėjusią Kinijos komandą (37 aukso, 24 sidabro bei 19 bronzos). Iš viso apdovanojimus Londono olimpiadoje iškovojo jau 80 valstybių atletai.

Jevgenijus Šuklinas.

Alfredo Pliadžio nuotr.
Kanojininkas Jevgenijus Šuklinas likus akimirkai iki plaukimo pradžios tvirtai suspaudė savo irklą, o po 41,483 sek. kirsdamas atkarpos liniją iš džiaugsmo trenkė kumščiu sau į krūtinę. 26 metų Lietuvos olimpietis laimėjo vienviečių kanojų 200 m sprinto rungties pirmąjį pusfinalį ir užtikrintai pateko į finalą. Olimpiadoje J. Šuklino iriama kanoja greitai skrodė ramų „Eton Dorney“ trasos vandenį – pusfinalyje nuo pat pradžios į priekį išsiveržęs Lietuvos kanojininkas tik didino pranašumą ir varžovams nepaliko jokių vilčių.

Vilma Rimšaitė. **sportskeleton.com** nuotr.

Londono olimpinėse žaidynėse moterų mažųjų dviračių kroso (BMX) varžybų atrankos važiuojant trečia dieną Lietuvos atstovė Vilma Rimšaitė užėmė 14-ąją vietą tarp 16 dalyvių.

„Pagal taškus pasirodymas nėra ‘super’, tačiau baigiau visas rungtis.

Darius Draudvila. **Roberto Dačkaus** nuotr.

Esu patenkintas savo pasiekimu”, – taip po dešimtkovės varžybų kalbėjo Darius Draudvila. D. Draudvila pasirodymą Londone baigė 25 vietoje. Iš viso dešimtkovės varžybose finišavo 26 atletai. Lietuvos atstovas, surinkęs 7,557 taškus, už nugaros paliko tik Uzbekistano atletą Rifat Artikov. Uzbekistanietis surinko 7,203 taškus. Varžybų nebaigė 5 atletai.

Iš kairės: D. Songaila, J. Valančiūnas ir R. Kaukėnas. **Reuters** nuotr.

Lietuvos krepšinio rinktinė olimpinėse žaidynėse galutinėje įskaitoje užėmė 8-ąją vietą. Kadangi varžybos dėl 5–8 vietų nerengiamos, ketvirtfinalyje pralaimėjusios komandos išrikiuojamos pagal žaidynėse pasiektas pergales ir pralaimėjimus. Mūsų šalies ekipa atsidūrė žemiausiai tarp visų ketvirtfinalio dalyvių – 2 pergalės ir 4 nesėkmės.

Aštuntoji vieta – blogiausias Lietuvos krepšinininkų pasiekimas per visą dalyvavimo olimpiadose istoriją. 1992 m., 1996 m. ir 2000 m. žaidynėse mūsų šalies ekipa pelnė žaidynių bronzą, 2004 m. ir 2008 m. užėmė ketvirtąsias vietas.

Olimpinėse krepšinio varžybose lietuviai niekada nebuvo smukę iki aštuntos vietos kaip nutiko Londone.

Airinė Palšytė nesutriko per savo pirmąjį pasirodymą olimpinėse žaidynėse. 20-metė lietuvė šuolio į aukštį varžybose ketvirtadienį įveikė 193 cm ir galutinėje atrankos įskaitoje pasidalinusi 10–12 vietas, pateko į baigiamąsias varžybas. Londono olimpiniam stadione lemiamos šuolininkų kovos vyks rugpjūčio 10 d. vakare. Finale grumsis 12 pajė-

Airinė Palšytė. **Roberto Dačkaus** nuotr.

giausių rungties dalyvių.

Irkluotojas Egidijus Balčiūnas nepateko į Londono olimpinėse žaidynių vienviečių baidarių 200 m varžybų finalą. 37 metų marijampolietis antrame pusfinalio plaukime nuotolį įveikė per 36,495 sek. ir užėmė penktąją vietą. Į finalą pateko keturias pirmąsias vietas abiejuose plaukimuose užėmę sportininkai. Bendroje įskaitoje mūsų sportininkas užėmė devintąją vietą.

Egidijus Balčiūnas. **Alfredo Pliadžio** nuotr.

Londone ir šiaip netrūksta lietuvių, o dabar šis miestas buvo dar lietuviškesnis. Ištiesdami draugišką pagalbos ranką tautiečiams, Didžiojoje Britanijoje įsikūrę lietuviai į savo namus svetingai priėmė olimpinis sirgalius iš savo tėvynės.

Grįžusi į Vilnių krepšinio aistruolė Vida Irytas.lt pasakojo, kad

buvo nustebinta ne tik lietuvių, bet ir britų svetingumo. Londone, kur dėl olimpiados viešbučių kainos buvo tiesiog žvėriškos, sirgaliams neteko šlaistytis gatvėmis ieškant, kur pernaktvoti. Pati Vida tuo metu viešėjo pas savo seserį, kuri priglaudė dar tris lietuvius.

Sužinojusi apie ketinimą priimti į namus keletą sirgalių iš Lietuvos, šia „gerumo akcija“ susidomėjo ir kaimynė britė. Nė nesvarsčiusi ji pasiūlė: jei atsirastų daugiau neturinčių, kur gyventi, draugų, jie galės apsistoti pas ją, nes vis tiek namuose yra pakankamai laisvos vietos.

„Neprašydami jokių pinigų, visiškai jokio atlygio, anglai priėmė gyventi tris klaidėdėlius”, – džiaugėsi Vida.

Lietuviai draugiški buvo ir stebėdami varžybas. „Žinojome, kada startuoja lietuviai ir sekdavome ar irkludavo, ar plaukdavo, skanduo- dami ‘Lietuva!’. Net BBC žurnalistai priėjo filmuoti susidomėję, ką čia tie lietuviai daro, o mes gi už saviškius sirgome”, – atskleidė nuotykius Vida. Moteris sakė, kad, nepaisant krepšinininkų nesėkmių, nė iš vieno lūpų neišgirdo blogo žodžio, nebuvo jokių švilpimų ir kiekvienas tikėjo rinktine iki paskutinio prakaito lašo.

Pagal Lietuvos ir užsienio spaudą paruošė **L. A.**

Olimpinis kaimelis Londone. **Scanpix** nuotr.

Gyventojų skaičiumi lenkiantis Druskininkus ir spalvingesnis už patį Amsterdam – 16,000 sportininkų, trenerių, gydytojų ir kitų olimpinėse delegacijų atstovų iš 203 valstybių namais virtęs Londono olimpinis kaimelis yra nepakartojama vieta Žemėje, gyvenanti savitą gyvenimą. Į kaimelį įžengti galima tik pro kruopščiai saugomus vartus. Ten gyvena ir 7,500 kaimelio darbuotojų. Į olimpinį kaimelį lankytojai įleidžiami tik su specialiais leidimais. Jų išduota ne daugiau kaip 3,500.

Atletai gyvena 2,818 kambarių, įkurtų 11-oje skirtingo architektūros stiliaus daugiaaukščių. Kai kurios lovos kambariuose pailgintos, kad įtiktų ir aukščiausiems krepšinininkams. Kambarių įrangai išleista daug pinigų – vien drabužių pakabų įsigyta 170, 000, o tualetinio popieriaus ritinėlių – 5,000.

Kaimelio parduotuvių centras, kuriame yra ir kirpykla, ir gėlių parduotuvė, primena didžiulius prekybos centrus.

Valgykla – milžiniška, joje galėtų tilpti 880 dviaukščių autobusų. Kasdien čia galima paragauti ir tautinių patiekalų iš bet kurio pasaulio kampelio. Vienu metu valgyti čia valgyti 5,000 žmonių, per dieną čia galima pamaitinti 65,000 žmonių, per visas žaidynes bus patiekta 1,2 mln. porcijų. Žaidynių rengėjų teigimu, per olimpiadą jie pasirodė pasiūlyti 1,300 skirtingų patiekalų. Maistui sunaudota 25,000 duonos kepalų, 232 tonas bulvių, 75,000 litrų pieno ir daugiau nei 330 tonų vaisių ir daržovių.

Lietuvės gyduolės atminimas įamžinamas Lietuvoje

LAIMA APANAČIČIENĖ

2012 m. rugsėjo mėnesį į Lietuvą suvažiuoja gausybė žinomų žaliavalgiškos ir sveikos mitybos skatintojų iš užsienio. Visi jie susirinks į 5 dienas truksiančius renginius, skirtus gyduolės Ann Wigmore (Ona Varapickaitė, 1909–1994) įamžinimui Kruopių kaime Akmenės rajone.

Pasaulyje yra trys želmenų sulčių populiarintojai – japonas mokslininkas, farmacininkas Yoshihide Hagiwara (1925–2004) ir du lietuviai – A. Wigmore (1909–1994) ir iki šiolei šioje srityje besidarbuojantis Viktoras Kulvinskas.

Netradicinę mitybą ir želmenų sultis A. Wigmore išgarsino visoje Amerikoje, vėliau ir kituose kraštuose. Ji pati, pataisiusi rimtai pašlijusią savo sveikatą, buvo geriausias pavyzdys. Sveikuolė nuolat keliavo, skaitė paskaitas, rašė knygas. Bostone įkūrė Hipokrato sveikatos institutą (Hippocrates Health Institute). Matė daugybę išgyjimų ir kiekvienam, susirūpinusiam savo sveikata, skelbė gyvojo maisto jėgą.

JAV lietuviai Loreta ir Petras Vainiai, patys daug metų besidominę sveiko gyvenimo būdu, yra vieni šio renginio organizatorių. Rugsėjo 6 d. Loreta ir Petras lankėsi „Draugo“ redakcijoje. Su jais kalbėjome apie būsimus renginius Lietuvoje, apie žinomą Amerikoje žolininkę Ann Wigmore, apie tai, kaip buvo surastos jos šaknys Lietuvoje.

L. ir P. Vainiai apie Ann ir jos gyvenimo būdą bei darbus žino jau seniai. Loreta pirmą kartą į ją kreipėsi, kai reikėjo padėti sergančiai savo vyro mamai. Patyrę, kad želmenų sultys tikrai padeda, ir patys užsikrėtė – Loreta pradėjo auginti želmenis, ėmė labiau domėtis žaliavalgyste.

Ruošdamiesi minėti A. Wigmore mirties dešimtmetį 2004-aisiais amerikiečiai nusprendė, kad būtų gražu sveikuolės atminimą kaip nors įamžinti jos gimtinėje. Minėtiems tikslams įgyvendinti JAV Pensylvanijoje buvo įkurtas fondas: „Ann Wigmore Memorial Educational Fund“ (<http://www.awmef.org>).

Apie paminklą šiai nepaprastai moteriai jos gerbėjai ir sekėjai amerikiečiai svajojo jau anksčiau – reikia pastatyti būtinai ten, kur ji gimusi. Lietuvoje. Bet kur tiksliai?

Visus neaiškumus būtų išsklaidžiusi pati A. Wigmore, bet likimas įvykius išdėliojo savaip. 1993-aisiais ji parašė laišką Lietuvos vegetarų draugijai, kuriame trumpai išdėstė savo sveikatingumo sampratą ir pareiškė norą aplankyti gimtąjį kraštą. Tuo metu žodžių junginys „želmenų sultys“ Lietuvoje buvo negirdėtas. Tad šalies sveikuoliai vylėsi, kad 1994-ųjų liepą pas juos atvyksianti pasaulyje garsi, o gimtajame krašte nežinoma tautietė viską paaiškins, pamokys, parodys. Deja, kelionės ji nesulaukė: eidama 85-uosius, mirė per gaisrą apsinuodijusi smalkėmis.

Bet, kaip sakoma: „Kas ieško, tas randa“. Amerikiečiams daug padėjo ir dabar padeda lietuviai, tarp jų Janina Davidonienė.

1995 metais vegetarė Janina atvyko į Amerikoje vykusį pasaulinį vegetarų kongresą. Čia ir išgirdo apie stebuklingas želmenų sultis ir ten jų pirmą kartą paragavo.

Iš Amerikos ji parsivežė ir A. Wigmore parašytą knygą. Vienoje jų – autobiografinėje knygoje „Why Suffer?“ (1985) – Janina perskaitė: „I was born in Crops“. Kilo klausimas: „Gimė Kruopų kaime? Kruopiuose?“

J. Davidonienė užsispyrė žūtbūt išsiaiškinti, ar tikrai jos perskaitytos knygos autorė gimė Lietuvoje. Vidinis balsas jai sakė, jog anksčiau ar vėliau vis tiek sužinos tiesą, nors daug kas tvirtino, kad vilčių mažoka – nebuvo žinoma net mergautinė A. Wigmore pavardė.

Loreta ir Petras Vainiai „Draugo“ redakcijoje.

Jono Kuprio nuotr.

Knygoje pasakojama, kad Ann (tikriausiai Oną) užaugino senelė. Tėvai vaiko neplanavo – buvo susiruošę emigruoti į Ameriką, taigi motinos nėštumas sujaukė visus planus. Mergaitė gimė (manoma, 1909-aisiais) silpna, ligota, ir tėvai nutarė ją atiduoti auginti vietos žolininkei. Buvo sutarta, kad užauginę mergaitę bus išleista į užjūrius. Taigi, tėvai išvyko vieni, išikūrė netoli Boston, prasigyveno ir, kaip paaiškėjo vėliau, atplaukiančios dukros visai nelaukė.

„Mano geroji senelė, – vis kartoją autobiografijos autorė. – Mano užtarėja ir geradarė, jos prisilietimas – kaip angelo, apylinkėse ji buvo žinoma žolininkė, jai nebuvo beviltiškų atvejų“.

„Kaip atrasti istorijos siūlo galą?“ – vis mąstė J. Davidonienė. Padėjo netikėtai į galvą šovusi mintis. Kartą per Žolinę ji pjovė želmenis ir per radiją klausėsi sveikinimų koncerto. Nutarė paskambinti redakcijai – šią laidą mėgsta daugiausia vyresnio amžiaus žmonės, gal atsirastų žinantys apie tokią šeimą. Moteris paskambino, pasveikino koncerto klausytojus su Žoline ir išdėstė gana šykščią informaciją apie mergaitę, užaugintą garsios žolininkės, kuri vėliau buvo išleista į Ameriką. Ilgai laukti nereikėjo – atsiliepė telšietė, kilusi nuo Papilės (Akmenės r.). J. Davidonienė išsiruošė į Akmenės rajoną. Važinėjo po kaimus, užsuko į Papilę ir Kruopius, surado garsiąją pribuvėją dar prisimenančių žmonių. Deja, sodyba, kurioje augo Ann, neišliko – ją „nušlavė“ melioracija.

J. Davidonienės paieškomis sudomėjo ir Papilės Simono Daukanto muziejaus vedėja Danutė Veisienė bei kraštotyrininkas bei žurnalistas, Akmenės rajono laikraščio „Vienybė“ redaktorius Leopoldas Rozga, rašantis apie žymius kraštiečius. Pagaliau po ilgų ieškojimų buvo gauta pažyma iš Lietuvos valstybės istorijos archyvo, kurioje rašoma, kad Telšių vyskupijos kurijos archyvine

fonde Kruopių Romos katalikų bažnyčios gimimo metrikų knygoje rusų kalba įrašyta, jog 1909 metų kovo 6 d. pakrikštyta Antano ir Onos (iki santuokos Varneckytės) Varapickių dukterė vardu Ona, gimusi 1909 metų kovo 3 d. Pleikių kaime.

„Jaučiuosi padariusi gerą darbą, įprasminusi savo gyvenimą, – neslepia džiaugsmo J. Davidonienė tinklalapyje www.lsveikata.lt. – Paminklas A. Wigmore – tarsi visų darbų apvainikavimas.“

L. ir P. Vainiai, patys vyksiantys

pėdos universitetas.

Rugsėjo 22–23 dienomis Kruopiuose, Akmenės rajone, rengiamas tarptautinis Ann Wigmore vardo sveikuolių festivalis, kurio globėjai – Viktoras Kulvinskas ir Viktorija Boutenko. Į festivalį kviečiami sveikuoliai iš viso pasaulio. Nakvynė – palapinėse. Festivalio metu vyks paskaitos, jos užsiėmimai, koncertai ir kiti renginiai. Rugsėjo 22 d. 1 val. p. p. Kruopiuose iškilmingai bus atidengtas paminklas Ann Wigmore. Paminklo autorius – skulptorius Kęstutis Krasauskas.

Loreta ir Petras įsitikinę, kad paminklo atidengimas taps dideliu įvykiu ir kad festivalis nebus vienkartinis renginys. Jį numatoma padaryti kasmetiniu. Įkurtas fondas „Ann Wigmore Memorial Educational Fund“ sieks skleisti informaciją, kurių puikių ligų profilaktikos ir gydymo rezultatų galima pasiekti alternatyviaisiais, natūropatiniais metodais, remis sveiką gyvenimo būdą skatinančios literatūros leidybą, tarptautiniu mastu dalinsis naujausiais mokslinių tyrimų pasiekimais ir alternatyviojo gydymo patirtimi, teigs stipendijas ir remis pažangiai mąstančių Lietuvos studentų stažuotes JAV bei kitose šalyse bei remis ir skatins sveikatinimo centrų steigimą Lietuvoje.

L. ir P. Vainiai tiki, kad ir JAV gyvenantys lietuviai susidomės sveiko gyvenimo būdu ir, norėdami labiau išgarsinti lietuvaitei vardą, prisidės ir prie įsteigto fondo išlaikymo, o visus, rugsėjo mėnesio pabaigoje atostogaujančius Lietuvoje kviečia apsilankyti renginiuose, skirtuose garsiajai gyduolei. Visą renginių programą galite rasti tinklalapyje www.geragyventi.lt/2012/07/ann-wigmore-atminimo-renginiai/

Ann Wigmore jaunystėje.

Organizatorių nuotr.

Šiemet per Onines pasiklausyti Janinos Davidonienės atvyko daug Kruopių ir aplinkinių gyvenviečių gyventojų.

Organizatorių nuotr.

APŽVALGOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

Rusija ir JAV: pasaulinės reikšmės priešprieša

VADIM VOLOVOJ

G-20 vadovų suvažiavimo Meksikos mieste Los Cabos metu įvyko ilgai lauktas naujai išrinkto Rusijos prezidento Vladimir Putin ir rinkimų laukiančio JAV prezidento Barack Obama susitikimas. Pažiūrėjus reportažą apie įvykį ir pamačius akmeninius prezidentų veidus, galima sakyti, kad pasitvirtina blogiausi spėjimai: šalių santykiai yra įtempti, ir įtampa kasdien tik stiprėja.

Žinovai jau senokai prašneko apie tai, kad JAV ir Rusijos santykių „įkrovimas iš naujo“ (reset) žlugo, ir Putin, kaip vanagiškos užsienio politikos šalininko, grįžimo į Kremlių buvo laukiama su nerimu. Vos tapęs Rusijos vadovu jis paskubėjo nenuvilti politologų: nusprendė nevykti į G-8 valstybių vadovų suvažiavimą Amerikoje, vietoj savęs pasiuntęs Dmitrij Medvedev, o pats liko „formuoti vyriausybę“. Toks Putin žingsnis, kaip rašė spauda, labai nustebino amerikiečius. Jų atsakomosios reakcijos ilgai laukti neteko: buvo pranešta, kad Obama negalės dalyvauti Azijos ir Ramiojo vandenyno ekonominio bendradarbiavimo organizacijos vadovų susitikime Vladivostoke, nes jis vyks JAV Demokratų partijos priešrinkiminio suvažiavimo metu.

Tiek Rusijoje, tiek Amerikoje buvo bandoma paaiškinti, kad tokie žingsniai tėra normalūs darbiniai sprendimai, tačiau akivaizdu, kad Putin taip pasielgė sąmoningai, greičiausiai norėdamas parodyti Amerikai savo (Rusijos) laikysenos kietumą. Buvo viltis, kad per asmeninį vadovų susitikimą įtampos laipsnį pavys sumažinti, bet stebuklo neįvyko.

Pagrindinės pokalbio, kuris vyko ilgiau, negu buvo numatyta, temos, be abejo, buvo priešraketinės gynybos sistema (PRGS) ir Sirija. Apibendrinamas jo rezultatus Putin su pastebimu nusivylimu ir nepasitenkinimu tiesiai šviesiai pasakė: „Manau, kad ji [PRGS problema] nebus išspręsta, ir šiuo atveju nesvarbu, ar Barack Obama bus perrinktas prezidentu. Jungtinės Valstijos eina savo priešraketinės gynybos sistemos sukūrimo keliu jau ne vienus metus. Kol kas aš nematau nieko, kas galėtų pakeisti jų požiūrį. Kardinaliai galima būtų pakeisti situaciją, jeigu Jungtinės Valstijos sutiktų su mūsų siūlymais. Jų esmė yra ta, kad mes – ir Rusija, ir Jungtinės Valstijos, ir Europa – būtume lygia-

verčiai šio proceso dalyviai. Tai reiškia, kad visi trys dalyviai kartu kurtų šią sistemą, turėtų galimybę kartu vertinti grėsmes ir galėtų kartu valdyti šią sistemą, priimti sprendimus dėl jos naudojimo. Tai iš esmės pakeistų padėtį pasaulio saugumo srityje.“

Kalbėdamas apie Siriją, Putin pažymėjo: „Man atrodo, aš turiu vėl pakartoti mūsų poziciją. Mes manome, kad niekas negali spręsti už kitas tautas, kas turi ateiti į valdžią, o kas turi pasilikti. Svarbu, kad įvyktų netiesiog valdžios kaita – o ji gali įvykti

laivai su jūrų pėstininkais. Vėliau prie jų turėtų prisijungti Baltijos laivyno pakrantės apsaugos laivas „Jaroslav Mudryj“ ir Juodosios jūros laivyno minininkas „Smetlivyj“. Galiausiai visa ši grupė planuoja apsilankyti Tartuse (kur gali palikti ginklų ir karių).

PRGS klausimas šiame kontekste nekelia didesnio nerimo. Greičiausiai JAV ir NATO toliau kurs PRGS, nepaisydamos Rusijos nuogastavimų. Savo ruožtu Maskva tobulins savo branduolines atsargas ir Europos pasienyje (Kaliningrade, Balta-

buvo jos artimiausias pasienis, ko nepasakys apie Siriją. Pastaruoju atveju, sprendžiant iš ankstesnių pavyzdžių ir Putin atsargumo, galima buvo laukti, kad Kremlius apsiribos diplomatinėmis pastangomis padėti al-Assad išlikti savo poste, bet anksčiau ar vėliau pasiduos. O dabar ima aiškėti, kad Rusija yra linkusi eiti iki galo. Kaip sakoma, atsimušę dalgis į akmenį.

Maskvos, atrodo, negąsdina net naftos kainų smukimas (kai kas teigia, kad kaina gali nukristi iki 50 dol. už barelį, o Rusijos biudžetas sudarytas numatant 115 dol. kainą). Tai gali gerokai apsunkinti šalies ekonominę raidą (ypač nesibaigiančios pasaulinės krizės sąlygomis). Manytina, kad tokia padėtis nėra atsitiktinė. Teoriškai OPEC turėtų sumažinti naftos pasiūlą, nes jos kaina pradėjo kristi labai greitai, bet to nedaro. Kodėl? Galbūt todėl, kad didelį vaidmenį joje vaidina Saudo Arabija, kuri yra tradicinė JAV sąjungininkė, o kartu Irano ir Sirijos priešininkė. Taigi Vakarai lyg ir bando spausti skausmingiausią Rusijos vietą, kad Maskva taptų labiau sukalbama, bet ji užsispyrė.

Visa tai vyksta neaiškumo dėl Sirijos sąjungininko Irano (kaip ir Rusija, tiekiančio jai ginklus) branduolines programas fone. Padėtis dėl jo šiek tiek aprimo, vyksta derybos (gal dėl to, kad „susprogdinti“ Siriją ir taip sukurti „valdomą chaosą“ yra lengviau ir ne taip pavojinga kaip Iraną). Tačiau turintis savų interesų, pastaruoju metu nelabai sutampančių su amerikietiskais, Izraelis toliau grasina kariniu smūgiu, o Azerbaidžano ir Armėnijos pasienyje darosi vis karščiau. Jeigu ten atsinaujins konfliktas dėl Kalnų Karabacho (gal Baku planuoja pasinaudoti Vakarų karo su Iranu proga, kad atgautų prarastą žemę?), Rusija vėlgi negalės likti nuošalyje.

Trumpai sakant, Sirijos/Irano-Rusijos-Vakarų (ką jau kalbėti apie Kinijos interesus) mazgas veržiasi vis stipriau ir atrodo, kad žaidžiama jau ne dėl kokių nors konjunktūrinių interesų, o dėl labai rimtų statymų. Jeigu būtų kitaip, Rusija taip nerizikuotų, nes supranta, kad atviras konfliktas su Vakarais, kuriam ji nėra iki galo pasiruošusi, jai šiandien yra nereikalingas ir net pavojingas. Lygiai taip pat išgyvenančios krizę Amerika ir Europa nesiveltų į Artimųjų ir Vidurio rytų avantiūrą (kitą nepavadinsi), jeigu nematytų išlaidas pateisinančios naudos. Kokie yra tie realūs statymai (palikus nuošalyje energetinius dalykus, Rusijos laivyno bazę Sirijoje ir panašiai), vienareikšmiškai pasakyti sunku, bet didelio pasaulinės reikšmės karo kvapas tyro ore vis stipriau.

Geopolitika.lt

Vadim Volovoj – Geopolitinių studijų centro Lietuvoje darbuotojas, politikos mokslų daktaras.

Sirijos/Irano-Rusijos-Vakarų (ką jau kalbėti apie Kinijos interesus) mazgas veržiasi vis stipriau ir atrodo, kad žaidžiama jau ne dėl kokių nors konjunktūrinių interesų, o dėl labai rimtų statymų. Jeigu būtų kitaip, Rusija taip nerizikuotų.

tik konstituciniu keliu, – bet kad po jos šalyje įsivyratų taika.” Prieš tai JAV Valstybės sekretorė Hillary Clinton ir Rusijos užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov apsikeitė aštriais pareiškimais. Clinton pareiškė, kad Maskva parduoda Sirijai kovinius sraigtasparnius. Vėliau paaiškėjo, jog tai suremontuoti seni sraigtasparniai, bet britai sustabdė laivą su jais, kad krovinyne nepasiektų Damasko. Savo ruožtu Lavrov, viešėdamas Irane, priminė Amerikai, kad ji ramiai sau apginkluoja Artimųjų ir Vidurio rytų regiono valstybes (tiesa, taip pranešė Rusijos užsienio reikalų ministerija, o didesnė dalis žiniasklaidos pranešė, kad Lavrov atvirai apkaltino JAV ginklų tiekimu Sirijos sukilėliams siekiant nuversti Bashar al Assad režimą). Liepos 10 d. pasirodė žinia, kad iš Severomorsk išplaukė didelis kovai su povandeniniais laivais skirtas laivas „Admiral Čabanenka“ ir trys dideli desantiniai

rusijoje, o gal ir Padniestrėje) įkurs raketinius kompleksus „Iskander”. Tuo istorija ir pasibaigs. Be abejo, tokia įvykių eiga įneš papildomo (tiesą pasakius, sunkiai suprantamo ir visiškai nereikalingo) konfliktiškumo į Maskvos ir Washington bei NATO santykius (panašiai kaip NATO plėtra į Rytus), bet tokia yra tikrovė. Globalioji strateginė (branduolinė) pusiausvyra galbūt ir atsiders pavojuje, bet neturėtų sužlugti. Todėl dėl PRGS problemos galima jaustis daugiau ar mažiau ramiai, ko nepasakysi apie Siriją.

Iki šiol Maskva vengdavo atviros aštrios konkurencijos su Vakarais. Ji sėkmingai nurijo neįrodytais argumentais pagrįstą JAV karinį įsiveržimą į Iraką ir realiai Jungtinių Tautų nesankcionuotą Muammar al-Gaddafi režimo Libijoje nuvertimą. Tiesa, į Gruzijos veiksmus prieš Pietų Osetiją Rusija sureagavo kietai, bet tai

MUTUAL FEDERAL BANK

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com

Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

Septintoji „Laisvės“ premija – A. Patackui (k.). Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

A. Patackui įteikta JAV lietuvių įsteigta Laisvės premija

Vilnius (BNS) – Rugpjūčio 9 d. Seimo rūmuose JAV gyvenantis dr. Rimtautas Marcinkevičius, Laisvės fondo pirmininkas, „Laisvės“ premijos įsteigėjas, įteikė „Laisvės“ premiją signatarui Algirdui Patackui. Premija skirta už kovą su okupantais ir darbą, atliktą atkuriant bei stiprinant nepriklausomą Lietuvos valstybę. Premijos laureatą kasmet parenka Laisvės premijos fondas ir Lietuvių fronto bičiulių sambūris. Laisvės premijos laureatais jau

A. Lukašenka grasina Lietuvai

Minskas (BNS) – Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašenka rugpjūčio 9 d. pareiškė laukias atsakymų iš Lietuvos dėl švedų „pliusinių meškiukų“ akcijos ir pagrasino, kad „Lietuvai dėl to maža nepasirodys“. A. Lukašenka taip pat pareiškė, kad, tiriant atvejį su Švedijos lėktuvu, paaikškėjo, kad „tie, kurie rengė valstybinės sienos pažeidimą, dirbo drauge su Švedijos ambasada“. Švedijos viešųjų ryšių bendrovės atstovai paskelbė praeitą mėnesį neteisėtai įskridę į Baltarusijos oro erdvę ir numetę tūkstantį pliusinių meškiukų su mažyčiais parašiuotais, prie kurių buvo pritvirtinti rašteliai, agituojuantys už kalbos laisvę ir žmo-

yra per Sausio 13-ąją prie Vilniaus televizijos bokšto žuvusi Loreta Asanavičiūtė, Baltarusijoje mįslingomis aplinkybėmis žuvęs buvęs Valstybės saugumo departamento pulkininkas, diplomatas Vytautas Pociūnas, už lietuvių bažnyčios išsaugojimą aktyviai kovojusi JAV lietuvė Ramutė Žukaitė, buvęs dienraščio „Lietuvos žinios“ vyriausiasis redaktorius Valdas Vasiliauskas, mons. Alfonsas Svarinskas.

gaus teises. Pranešama, kad lėktuvas į Baltarusiją įskrido iš Lietuvos. Šis įvykis peraugo į diplomatinį konfliktą tarp Baltarusijos ir Švedijos. Minskas paskelbė atšaukiantis visus savo diplomatus iš Švedijos ir nurodė Stokholmui susigrąžinti visus savo diplomatinius darbuotojus iš Baltarusijos.

Lietuvos krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė rugpjūčio 9 d. pareiškė, kad Lietuva neturi jokių duomenų apie incidentą, susijusį su „pliusinių meškiukų“ istorija Baltarusijoje, o Minsko teisinės pagalbos prašymas būtų svarstomas pagal galiojančius įstatymus.

34 partijoms leista dalyvauti Seimo rinkimuose

Vilnius (ELTA) – 34 politinėms partijoms leista dalyvauti rudenį vyksiančiuose Seimo rinkimuose. Teisingumo ministerija rugpjūčio 10 d. pranešė Vyriausiajai rinkimų komisijai (VRK) apie Lietuvoje veikiančias politines partijas, kurios atitinka įstatymų reikalavimus ir gali siekti dalyvauti rudenį rengiamuose rinkimuose.

Anot ministerijos, tikrindama naujai šiemet besisteigusią politinių partijų, kaip atitinkančias Politinių partijų įstatymo reikalavimus, patvirtino šias partijas: Darbo partiją, Demokratinę darbo ir vienybės partiją, „Drąsos kelias“ politinę partiją, Emigrantų partiją, Kovotojų už Lietuvą sąjungą, Krikščionių partiją, Leiboristų partiją, Liberalų ir centro sąjungą, Lietuvos centro partiją, Lietuvos krikščioniškosios demokrati-

jos partiją, Lietuvos lenkų rinkimų akciją, Lietuvos liaudies partiją, Lietuvos pensininkų partiją, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdį, Lietuvos rusų sąjungą, Lietuvos socialdemokratų partiją, Lietuvos socialdemokratų sąjungą, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungą, Lietuvos žmonių partiją, partiją „Jaunoji Lietuva“, partiją Tvarka ir teisingumas, politinę partiją „Lietuvos sąrašas“, politinę partiją „Lietuvos žaliųjų sąjūdis“, politinę partiją „Sąjunga Taip“, politinę partiją Profesinių sąjungų centras, politinę partiją Rusų aljansas, Respublikonų partiją, Socialistinį liaudies frontą, tautinę partiją Lietuvos kelias, Tautininkų sąjungą, Tautos vienybės sąjungą, Tėvynės sąjungą-Lietuvos krikščionis demokratų, Žemaičių partiją, Žemaitijos partiją.

Kaune norima įrengti prietaisus gyvybėms gelbėti

Vilnius (BNS) – Kaune iki metų pabaigos ketinama įrengti išorinius automatinius defibriliatorius. Šie prietaisai, skirti žmogaus gaivinimui staigios mirties atveju, turėtų būti įrengti penkiose miesto vietose, pranešė savivaldybė. Pasak savival-

dybės gydytojo tarnybos vedėjo pavaduotojos Lauros Stankevičienės, šiuo metu baigiami ruošti dokumentai ir netrukus bus skelbiami viešieji pirkimai defibriliatoriams įsigyti. Iki metų pabaigos šie prietaisai jau bus įrengti numatytose miesto vietose.

Baltarusija pareikalavo, kad Astravo AE būtų pastatyta kuo pigiau

Minskas (ITAR-TASS-ELTA) – Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašenka pareikalavo, kad atominė elektrinė su Lietuva besiribojančiame Gardino srities Astravo rajone būtų pastatyta kuo pigiau. Jis tai pareiškė rugpjūčio 9 d., lankydamasis pirmosios šalyje atominės jėgainės

statybvietėje. Generalinė sutartis dėl Astravo AE statybos buvo pasirašyta liepos 18 d., kai Minske lankėsi Rusijos premjeras Dmitrij Medvedev. Šiai statybai Maskva suteikia 10 mlrd. dol. kreditą.

Rusija piktinasi Latvijos sprendimu

Maskva (ITAR-TASS-ELTA) – Maskva pasilieka teisę imtis priemonių, atsakydama į Latvijos URM sprendimą paskelbti du Rusijos piliečius – Modest Kolerov ir Igor Pavlovski – nepageidaujamais asmenimis, pareiškė Rusijos URM atstovė Marija Zacharova. Latvijos URM rugpjūčio 9 d. paskelbė M. Kolerov ir I. Pavlovski nepageidaujamais asmenimis, remdamasi kompetentingų šalies įstaigų

informacija apie jų veiklą prieš Latvijos saugumo interesus, taip pat prieš valstybės teritorinį vientisumą ir ekonominį saugumą. M. Kolerov yra buvęs Rusijos prezidento administracijos darbuotojas, nuo šių metų gegužės 16 d. jis eina Rusijos leidybos namų „Regnum“ prezidento pareigas. I. Pavlovski yra naujienų agentūros „Regnum“ vyr. redaktoriaus pavaduotojas.

Kinijoje baigėsi aukšto politiko žmonos bylos nagrinėjimas

Hefėjus (ELTA) – Buvusio įtakingo Kinijos politiko žmonos Gu Kailai bylos nagrinėjimas Hefėjaus mieste baigėsi po vienos dienos, pranešė BBC. Teismo pareigūnas pranešė, kad G. Kailai, kuri teisiamama kartu su savo patarėju, neneigė jai pateiktų kaltinimų dėl britų verslininko Neil Heywood nužudymo nuodijant 2011 m. Teisiamosios advokatas, kurį jai skyrė valdžia, sakė,

kad jo klientė „buvo atsakinga“ už N. Heywood mirtį. Pasak pareigūno, nuosprendžio paskelbimo data bus nustatyta vėliau. Naujienų agentūra „Reuters“ pranešė, kad jei G. Kailai bus pripažinta kalta, jai grės mirties bausmė. Tačiau dauguma teisės žinovų mano, kad jai bus skirta tik ilga laisvės atėmimo bausmė.

Ukrainos prezidentas pasirašė įstatymą dėl kalbinės politikos

Kijevas (ITAR-TASS-ELTA) – Ukrainos prezidentas Viktor Janukovyč rugpjūčio 8 d. pasirašė Valstybinės kalbinės politikos pagrindų įstatymą, pranešė valstybės vadovo spaudos tarnyba. Tuo pat metu V. Janukovyč įpareigojo vyriausybę sudaryti darbo grupę iš žinomų mokslo ir kultūros veikėjų, kad būtų parengti „sisteminiai pasiūlymai, kaip tobulinti įstatymus, susijusius su kalbų

vartojimu šalyje“. Liepos 3 d. Aukščiausioji Taryba priėmė Valstybinės kalbinės politikos pagrindų įstatymą. Šis dokumentas sukėlė protestus visoje šalyje. Valstybinės kalbinės politikos pagrindų įstatymas išsaugo ukrainiečių kalbai vienintelės valstybinės kalbos statusą, bet išplečia tautinių mažumų kalbų teises.

Čilėje vyko susirėmimai tarp studentų ir policijos

Santjagas (ELTA) – Per studentų demonstraciją Čilėje, kurioje buvo reikalaujama reformų švietimo srityje, įvyko aršūs susirėmimai tarp policijos ir studentų, praneša agentūra AFP. Pareigūnai sostinėje Santjage panaudojo ašarines dujas ir van-

dens patrankas, kad išvaikytų minią. Žinybų duomenimis, smurtaujuantys demonstrantai padegė tris autobusus ir sužalojo 49 policininkus. Čilėje vyko susirėmimai tarp studentų ir policijos.

Tbilisis ragina daryti spaudimą Rusijai

Tbilisis („Interfax“–BNS) – Gruzijos užsienio reikalų ministerija ragina tarptautinę bendriją paremti Tbilisį, kuris siekia, kad būtų išvestos Rusijos ginkluotosios pajėgos iš Abchazijos ir Pietų Osetijos. Rugpjūčio 8 d. Rusijos presiden-

tas Vladimir Putin pranešė žurnalistams, kad Rusija dar iki konflikto Pietų Osetijoje parengė planą, pagal kurį ir veikė 2008 m. rugpjūtį, kai buvo atremiamas Gruzijos pradėtas Cchinvalio puolimas.

Prancūzijos šiaurėje griaunami romų taborai

Lilis (AFP-BNS)–Prancūzijos pareigūnai rugpjūčio 9 d. išardė dvi romų stovyklas, kuriose gyveno apie 200 žmonių; šie veiksmai sužadino žmogaus teisių gynėjų kaltinimus, kad socialistų vyriausybė tęsia ginčijamą buvusio prezidento Nicolas

Sarkozy politiką. Tą pačią dieną, kai buvo ardamos stovyklos netoli Lilio, iš Liono į Rumuniją buvo išskraidinti 240 romų. Užsakytu lėktuvu jie išskrido savo noru, gavę po 300 eurų vienam suaugusiajam ir 150 eurų vaikui.

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

CHIRURGAI

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

GEDAS M. GRINIS, MD
Inkstų, pūslės ir prostatos gydymas bei chirurgija
Aurora Medical Center
10400 75 St., Kenosha, WI 53142
262-948-6990

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, SC
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

SURENDER LAL, MD
Specialybė - vidaus ligos
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Tel. 773-434-2123
Valandos susitarus

BENDRA PRAKTIKA

ANDRIUS KUDIRKA, MD, MPH
Bendros praktikos gydytojas
15300 West Ave. #221 South
Orland Park, IL 60462
708-590-5300
www.seimosgydytojas.com

AUSŲ, NOSIES, GERKLĖS LIGOS

VYTENIS GRYBAUSKAS, MD
SUSAN T. LYON, MD
Ausų, Nosies, Gerklės ligos,
Chirurgija, Klausos aparatai
7350 W. College Drive, Suite 208
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-9199

GINEKOLOGIJA

RAMONA C. MARSH, MD SC
Obstetrics & Gynecology
3825 Highland Avenue Suite 4A
Downers Grove, IL 60515
630-852-9400
Valandos susitarus

STUBURO IR SKAUSMO LIGOS

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD
ir partneriai Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Itasca: 630-748-3300
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA – AKINIAI
2701 W 69th St., Chicago, IL
5850 W 111th St., Chicago Ridge, IL
Tel. 708-636-6622

DR. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
1051 Essington Rd. #200
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

ODOS LIGŲ SPECIALISTAI

DR. K. JUCAS
Odos ligų specialistas gydo odos
teigiamus ir neigiamus auglius ir žaizdas.
Kosmetinė chirurgija.
3235 W. 111 St, Chicago, IL 60655
773-233-0744 arba 773-489-4441

LIETUVIŠKI

„ANGELŲ SLAUGOS NAMAI“

puiki slauga,
žemos kainos

Tel. 708-207-5023

EHU: Lietuvos, ir ne tik jos, reikalas

Atkelta iš 7 psl. Pasak straipsnio, jiems bus sunku rasti jų išsilavinimą ir ambicijas atitinkančius darbus Baltarusijoje. Dr. Udrio nuomone, mokslas ir išsilavinimas visada turi vertę, tiesa, ne visada lengva pamatuoti ją. „Bet ir nežinodami, kokia bus jo vertė ar nauda, vis vien mokomės tokių dalykų kaip matematika, rašyba, kalbos, istorija. Esmė – mokytis mąstyti, kurti, veikti“, – įsitikinęs prorektorius.

Jis prisipažįsta, jog pats būdamas EHU studentu negalėtų pasakyti, ar ryžtųsi šiuo metu grįžti į Baltarusiją, nes padėtis ten yra be galo sudėtinga, ir ne tik EHU absolventams: persekiojami aktyvūs žmonės, baudžiami kritiškai mąstantys; kas neprisitaiko, tam nesuteikiamos galimybės studijuoti, nekalbant jau apie tai, jog neskatinamas kūrybiškumas, nuo kurio priklauso visuomenės pažanga. „Negalėčiau jaunam žmogui šiuo metu liepti grįžti į tėvynę, ir ne mūsų vieta nurodinėti, ką veikti baigus studijas“, – sako dr. Udrys.

Tačiau jis ragina neprarasti vilties – EHU padeda jauniems baltarusiams neprarasti ryšio su tautiečiais ir daryti tai, kas įmanoma ten, kur sąlygos leidžia. JAV lietuvis sako, jog, kalbėdamas su EHU studentais, jis dažnai prisimena Lietuvos patriarchą Joną Basanavičių, kuris didesnę savo gyvenimo dalį, įskaitant studijas bei profesinę veiklą, praleido užsienyje, tačiau lemiamu metu sugrįžo ir veiksmingai prisidėjo prie Lietuvos atgimimo.

„Būdamas Minske kalbėjau su jaunais baltarusiais, kurie nestudijuoja EHU, – prisimena dr. Udrys. – Dauguma jų savo šalyje nemato sau ateities ir nori išvažiuoti. Kita vertus, viena mūsų nuotolinių progra-

mų dalyvė neseniai pasakė, kad jei ne EHU kursai, ji iš Baltarusijos pabėgtų.”

EHU prorektorius mano, jog svarbiausias klausimas šiandien yra, kokias galimybes jo universitetas, jį priglaudusi Lietuva bei rėmėjai gali suteikti Baltarusijos jaunimui lavintis ir ar tos galimybės skatins juos palaikyti ryšį su savo tėvyne ir tautiečiais. Dr. Udrys įsitikinęs, jog studijos EHU, kur studentai susipažįsta su kitais panašiai mąstančiais ir panašius tikslus turinčiais tautiečiais, kur skiriamas konkretus dėmesys Baltarusijai ir kur jie, būdami prie pat Baltarusijos, palaiko su ten gyvenančiais tautiečiais glaudų ryšį, tikrai labiau paskatins jų pilietiškumą ir tautiškumą nei išsi-barstymas po įvairias kitas šalis. „Kaip ne vienas jų man sako, EHU – pirmą vietą, kurioje jie jaučiasi gerbiami kaip baltarusiai“, – apie savo auklėtinius sako dr. Udrys.

Dr. Udrys didžiuojasi, jog jo atstovaujamas universitetas, šiais metais atšventęs 20-metį, yra vienas svarbiausių Lietuvos tarptautinių projektų ir viena iš nedaugelio sėkmingų istorijų, kurių tikslas – gerinti padėtį Baltarusijoje. „Kaip žinia, – pastebi jis, – Lietuva nėra politiškai galinga valstybė, tačiau, vadovaudama tokiam projektui, ji tampa pirmąja savo regione.” Dr. Udrio nuomone, Lietuvos sprendimas priklausti EHU labai gražiai siejasi su ilgaamžė Lietuvos ir Baltarusijos bendra istorija.

Daugiau apie EHU rasite internete: www.ehu.lt ir http://www.youtube.com/watch?v=Z_ZvOqpVrDY

PARDUODA

Lemonte, Pasaulio lietuvių centre, parduodamas 1 miegamasis, 1 vonios butas, \$94,900. Skambinkite Linui tel. **630-674-5414**, C21 ProTeam.

SIŪLO DARBĄ

SIŪLOME DARBUS!
Gail. seserų padėjėjoms kompanionėms ir namų ruošos darbininkėms.

Galima gyventi kartu arba atvykti į darbą ir išvykti.

Kreiptis:
ALL CARE

Employment Agency
Tel. 773-736-7900

European Restaurant in Lemont
looking for part time person with kitchen experience.
Call **630-464-8773**

PASLAUGOS

Rito's Coffee

- Skanus naminis maistas.
- Šiltas aptarnavimas.
- WI-FI internetas.
- Vaikų žaidimų kambarys.
- Banketinė salė 50-čiai svečių.

Tel. 708-424-1555

www.ritoscoffee.com

4116 Southwest Highway, Hometown, IL 60456

(87th St. ir Southwest Highway kampas)

PASLAUGOS

10200 S. Cicero Ave.
Oak Lawn, Illinois 60453
Business: **708-423-9111**
Fax: **708-423-9235**
Cell: **708-945-9909**
E-mail: astykuny@aol.com

ASTA T. MIKUNAS
Broker Associate

Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja įvairių nuosavybių pirkime ir pardavime mieste ir priemiesčiuose.

PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV

GE/RCA ATSTOVYBĖ
2346 W. 69th Street
Tel. 773-776-1486

SIŪLOME 10% METINIŲ PALŪKANŲ

Jūsų investicija yra apsaugota
Nekilnojamu Turtu.

Investuojate ne daugiau kaip
65-70 proc. visos turto vertės

Ilgametė patirtis ir daug laimingų klientų.

Dėl smulkesnės informacijos skambinkite
tel. 630-965-6608

Skelbimų skyriaus

tel. 1-773-585-9500

**PADEDAME SURASTI, NUPIRKTI IR ATVEŽTI
AUTOMOBILIUS IŠ BET KURIO JAV AUKCIONO.
PERSIUNČIAME AUTOMOBILIUS IR DETALES.
ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ REMONTĄ!**
Tel. 708-430-4710, 630-774-1192

„Surašymas“ Nr. 8 atsakymas

Pažymėtuose langeliuose: ŠVIESTUVAS.

„Draugo“ kryžiažodžio „Surašymas“ Nr. 7 išsprendė
ir mums atsakymus atsiuntė:

Raimundas Kiršteinas, Rochester, NY
Vida Bučmienė, Cleveland, OH
Jadvyga Savickas, Nashua, NH
Birutė Bernotienė, West Hartford, CT
Regina Kazlauskas, Lemont, IL
Gražina Santoski, Chicago, IL

Nuoširdžiai dėkojame sprendėjams.

Jūsų sprendimų atsakymų lauksime paštu: „Draugas“, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589 arba el. paštu – redakcija@draugas.org ir faksu: 773-585-8284.

IEŠKO DARBO

* **Moteris** ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Sąžininga, darbšti, buitinė anglų kalba, gali pakeisti bet kurią savaitės dieną. Tel. 773-707-7902.

nimu. Geros rekomendacijos ir patirtis. Galiu pakeisti. Tel. 708-691-2948.

* **Moteris** ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Geros rekomendacijos. Kalba angliškai, nevairuoja. Tel. 773-759-8677.

WWW.SKYTRIP.NET
info@skytrip.net

SIŪLOME:

- Pigiausi avia bilietai į Vilnių, Kauną, Palangą.
- Poilsinės kelionės, pažintiniai turai į Las Vegas, Floridą, Havajus, Meksiką, Dominiką, Karibų salas.
- Kruizai.
- Skrydžiai iš Lietuvos.

Pigiausi skrydžiai Finnair ir kitomis linijomis iš Čikagos ir kitų Amerikos miestų į

LIETUVĄ

VYTIS TOURS

1-800-778-9847
www.vytistours.com
info@vytistours.com
40-24235th St., Douglaston, NY 11363

Prašau pasiteiraukite apie mūsų 2012 m. brošiūrą kelionėms į Lietuvą ir Pabaltijį.
Dėl turistinių kelionių skambinkite Ritai Penčylienei.

Sužinoti kainas ir padaryti rezervaciją galite per
www.vytistours.com
Siuntinėjame info apie specialias nuolaidas,
Praneškite savo e-adresą

ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Bronė Barakauskienė
Tel fax: 708-403-5717
mamabar3@aol.com

Rita Penčylienė
Tel fax: 708-923-0280
pencylar@comcast.net

tickets@doleris.com

1-800-514-9989

PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. AUŠRINĖ SCHNEIDER
DANTŲ GYDYTOJA
Kalbame lietuviškai
10 S. 640 Kingery Highway
Willowbrook, IL 60527
Tel. 630-323-2245
Valandos susitarus

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Road, Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 708-598-4055
Valandos susitarus

DR. RAMUNĖ MACIJAUŠKAS
Dantų gydytoja
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-2131
Valandos susitarus

DR. DALIA E. CEPELĖ, DDS
Dantų gydytoja
10745 Winterset Dr.
Orland Park, IL 60467
708-873-9074
Valandos susitarus

DR. LINA POŠKUS
Dantų gydytoja
4635 W. 63 St.; Chicago, IL
Tel. 773-735-7730
9201 Broadway Ave., Brookfield
Tel. 708-387-2020

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

EUGENE C. DECKER, DDS, PC
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
**4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL**
Tel. 708-422-8260

DR. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
Amerikos „TOP DENTIST“ 2009 M.
318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303
www.parkridgesmiles.com

PILNA DANTŲ PRIEŽIŪRA:

- implantai
- tiltai, karūnos, protezai
- vaikų dantų gydymas
- šaknies kanalų valymas
- chirurgija
- parodontozės specialistas kabinete
- kosmetinės procedūros — „veneers“, balinimas
- TMJ/TMD gydymas

DR. DALIA JODWALIS
Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

ATLANTIC Express Corp. **1-800-775-SEND**
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight
Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages
Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

Air Freight
Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking
Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave **Bridgeview**, IL 60455 **Tel. 1 708-599-9680**
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

KEPYKLA IR DELIKATESAI
6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę — www.racinebakery.com

“BAKE FOR ME” KAVINĖS
Kepyklos produktai ir užkandžiai miesto centre

321 N. Clark,
Chicago, IL 60654
312-644-7750
pirm. - penkt.
nuo
6:30 v.r. iki 3:30 v.p.p.

4305 S. Halsted,
Chicago, IL 60609
773-624-9900
pirm. - penkt. nuo
6:30 v.r. iki 5:30 v.p.p.
šešt. nuo 8 v.r. iki 2 v.p.p.

Žodžio „greitkelis“ istorija

ALFONSAS NAKAS

Kad i čia pradedamą rašyti rašinių atkreiptų dėmesį tie, kurie žodžiu „greitkelis“ gau-siai „važinėja“ savo rašiniuose ar knygo-se, skubu paaiškinti, jog šio žodžio pradininkas esu aš – Alfonsas Nakas. Rašinių plėtodamas ar jo gale pateiksiu tai įrodančius faktus. O dabar – apie greitkelių atsiradimą bei jų vadinimą kitokiais nei „greitkelis“ vardais.

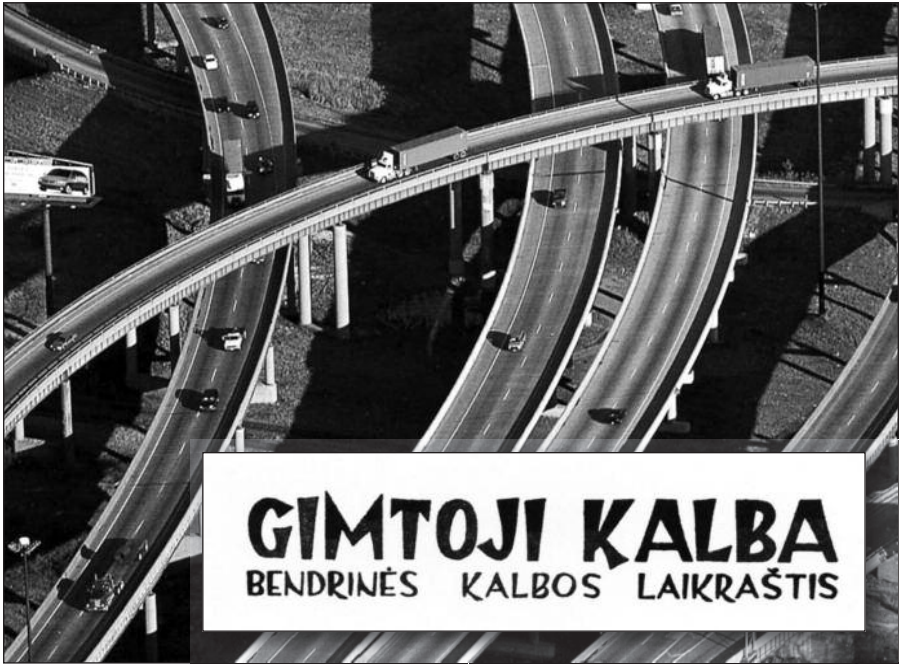
Didžiuma antrabangių lietuvių, iš Vokietijos 1949–1950 metais į Ame-riką suplaukusių, atsigabeno ir vo-kiškai-lietuviško žargono (pvz., nuė-jau į banhofą; stojau eilėn prie šalterio; nusipirkau farkartę; išėjau ant banšteigo; sėdau į šnelcūgą ir išva-žiavau į Štutgartą). Nors paliktoje Vokietijoje jau tuzinas metų veikė *Autobahn* kelių tinklas (nors ir kaip keista, stambiame Viktoro Gailiaus vokiečių-lietuvių žodyne „Auto-bahn“ lietuviškai pavadintas „auto-strada“!), bet DP stovyklų lietuviai automobilių neturėjo, todėl ir jiems sukurto žodžio nevartodavo.

Apsigyvenau ir 34-erius metus dirbau Detroit mieste, pradžioje „Ply-mouth Plant“, vėliau – „Chrysler En-gineering“. Antrojo pasaulinio karo metu Detroit vaidino išskirtinai svarbų vaidmenį: automobilių pra-monė buvo paversta karo reikmenų pramone, gaminančia tankus bei smulkesnę ginkluotę Europoje, Af-rikoje ir Azijoje kariaujantiems ame-rikiečiams bei Amerikos sąjunginin-kams. Kad karui šešias dienas per savaitę kasdien po 10 ar 12 valandų dirbantys darbininkai greitai galėtų darbovietes pasiekti, buvo nutiesti šviesoforų ar „Stop“ ženklų neturin-tys du keliai: i rytus iškastas apie pusantros mylios ilgio Davison gat-vės atviras tunelis, virš kurio buvo pastatyti tiltai, jungiantys svarbes-nias gatves; o i vakarus, kur karo reikmenų dirbtuvės spietėsi tolimes-niuose priemiesčiuose, buvo nutiesta jau ilgesnė, bene poros tuzinų mylių, kelio juosta, šviesoforų ir kitokių kliūčių netrukdoma (esu primiršęs tos ilgos gatvės vardą, bet tai buvo, berods, US-12 kelio rytinė šaka, vė-liau tapusi I-94 kelio i Čikagą pra-džia). Abiem šiais keliais ir aš nau-dojausi. Davison gatvės kelias devy-nerius metus mane vedė i „Chrysler Plymouth Plant“, o tuo būsimu I-94 vasarą keliavau i piknikus.

Rašydamas i „Naujienas“ abu šiuos kelius ėmiau vadinti greitke-liais. Turiu paaiškinti, kodėl „greit-keliu“ pirmiausia nuskubėjau i „Nau-jienas“, o ne i „Draugą“. Pirmąjį gal sprindžio ilgumo vienos skilties raši-nėlį 1949 m. gale ar 1950 m. pradžioje parašiau „Draugui“. Kažką aštriau prasitaręs prieš sovietus, redaktorių kun. Juozą Prunskį paprašiau mano pavardės neminėti, nes Lietuvoje liko didžioji šeimos dalis. Redaktorius, mano kraštietis, pavardę išspausdino ir saldžiu laiškeliu pakvietė ben-dradarbiauti. Supykęs ir i jo laiškeli neatsiliepęs, ėmiau rašyti „Naujie-noms“, vėliau „Keleiviui“, „Nepri-klausomai Lietuvai“ ir tik už kelerių metų, bene red. kun. Prano Garšvos kviečiamas, sugrįžau i „Draugą“.

„Greitkelis“, kaip minėjau, ma-no rašiniuose „Naujienoms“ atsirado gana anksti, vos man ten „kojas apši-lus“, kai pradėjau vis labiau piktintis „autostradamis“, „ekspresways“ ar „freeways“, dar ir su apostrofomis

parašytais. Užteko pagalvoti apie žvyrkelius ar pasivaikščiojimus i mūsų ūkio galulaukius šunkeliu, o iš Rudžių kaimo i Rokiškį po 2 valandas arklio tempiamu vežimu kratytis ke-lionėse vieškeliu ir pasisiūlė man automobiliams bei sunkvežimiams jau nutiestus ir paskubomis visoje Amerikoje tiesiamus kelius pavadin-ti „greitkeliais“.

„Greitkelio“ įpilietinimui svar-bų vaidmenį suvaidino periodinis laikraštis „Gimtoji kalba/bendrinės kalbos laikraštis“, trimėnesinis lei-dinys, globojamas JAV LB Kultūros fondo, pradėtas leisti Čikagoje 1958 ar 1959 m. (aš pradėjau jį gauti nuo 1960 m. nr. 1 (7), tad nesu tikras, kada pirmas numeris iš neturimų 6 išleis-tas). Pradžioje jį redagavo prof. Pet-ras Jonikas, vėliau – Leonardas Dam-briūnas (Dambrauskas) (1906–1976). „Gimtosios kalbos“ (toliau GK) pag-rindiniai bendradarbiai buvo trys žymiausi lietuvių kalbos profesoriai: Petras Jonikas (1906–1996), Pranas Skardžius (1899–1975) ir dr. Antanas Salys (1902–1972). Turbūt nereikia daug aiškinti, kad šie trys universi-tetų profesoriai tarpkarinėje Lietu-voje sudarė mūsų gimtosios kalbos mokslo elitą. 1944 m. vasarą iš Lietu-vos pasitraukus, bolševikai viliojo juos grįžti, žadėdami i Sibirą ne-tremti ir „auksu apipilti“. Bet, vilio-nėms nepaklūsę, jie pasiliko Ameri-koje. Jie liko ir GK redaktoriaus tal-kininkais, savo straipsnius ar trum-pesnio turinio pastabas pasirašinė-davę tik inicialais.

Tomis JAV laisvųjų kelių staty-bomis sirgo ne vien amerikiečių, bet ir lietuvių spauda, ypač dienraščiai „Draugas“ ir „Naujienos“. Mes, i JAV suplaukę dipukai, per keletą metų įsigijome automobilius ir norėjome jais tarp miestų važinėti. Per pirmą dešimtmetį dygo nauji greitkeliai, ir mūsų laikraščiai mums vis praneš-davo, i kur galima sparčiai keliauti.

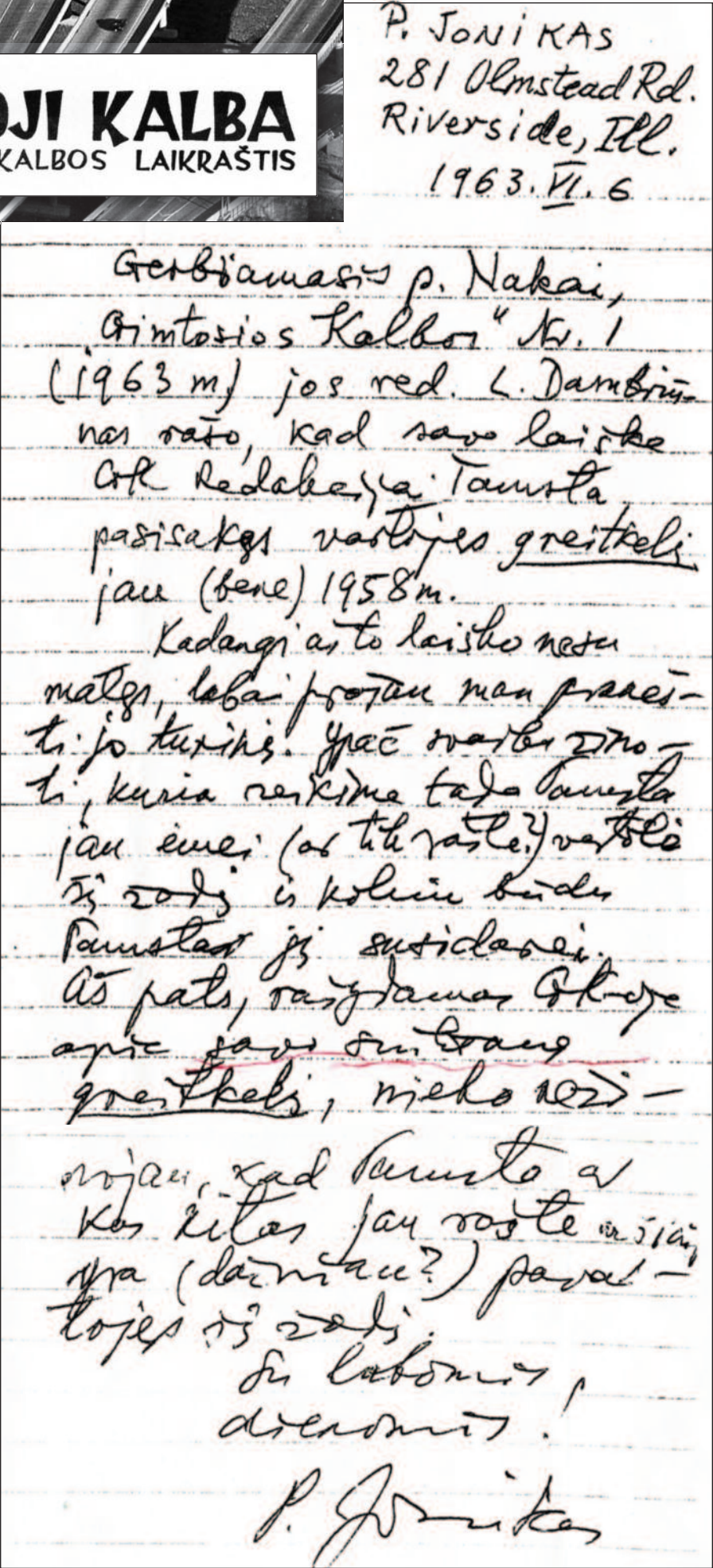
Žodį „greitkelis“ įvedant i lietu-vių kalbos žodyną labai padėjo prof. Jonikas. GK 1962 m. Nr. 3 (17) skiltyje „Klausimų kertelė“ pasirašęs ini-cialais P. J., jis atsako i klausimą „Kaip lietuviškai vadinti turnpike?“ Čia jis atsargiai ima siūlyti „greit-kelį“, jį išvesdamas iš žodžių „vieške-lis“, „šunkelis“ ir t. t. Vaje, vaje! Juk aš, prieš pustuziną metų su greitke-liu i „Naujienas“ „įvažiavau“, kaip tik šį žodį vesdamas iš „vieškelio“, „šunkelio“ ir „žvyrkelio“, kad gau-čiau drąsos greitkelio po spaudą švaistytis!

Ilgai nedelsdamas parašiau laišką

ką GK redaktoriui Dambriūnui ir paaiškinau, kad greitkelio po „Nau-jienas“ „važinėjuosi“ jau apie septy-nerius metus. Tais laikais namuose kopijavimo mašinėlės dar neturėjęs ir neprisivertęs laišką rašyti „per kalnę“, jo kopijos nepasilikau. Bet ir nereikėjo, nes laiškeliu turinį Damb-riūnas 1963 m. sausio–kovo nr. 1 (19) paskelbė: „Alfonsas Nakas redakcijai

rašo, kad angl. expressway pavadinti jis jau nuo 1959 m. ‘Naujienose’ var-tojęs greitkelį. Manome, kad tai tikrai geras žodis tam reikalui.”

Po Dambriūno pastabos GK, greitai gavau ranka rašytą prof. Joniko laišką, datuotą 1963 m. birže-lio 6 d. Štai jo turinys: „Gerbiamas p. Nakai, ‘Gimtosios kalbos’ Nr. 1 (1963 m.) jos red. L. Dambriūnas rašo, kad savo laiške GK redakcijai Tamsta pasisakęs vartojęs ‘greitkelį’ jau (bene) 1958 m. Kadangi aš laiško nesu matęs, labai prašau man paaiškinti jo turinį. Ypač svarbu žinoti, kokia reikšmė tada Tamsta jau ėmei (ar tik rašte) vartoti šį žodį ir koku būdu Tamsta jį susidarei. Aš pats rašy-damas GK-oje apie savo (siūlomą? – A. N.) ‘greitkelį’ nieko nežinojau, kad Tamsta ar kas kitas jau rašte ir šiaip (dažniau?) pavartojęs šį žodį. Su

Prof. Petro Joniko laiško straipsnio autoriui kopija.

labomis dienomis! P. Jonikas.”

Į profesoriaus laišką nedelsdamas atsiliepiau, kokiais žodžiais – neatmenu, nes kopijos nepasilikau. Bet daugiau jis man nerašė, tad mano „pasiteisinimu” turbūt patikėjo.

Kai mano į „Naujienas” paleista žodį ėmė komentuoti ir siūlyti tokie lietuvių kalbos autoritetai kaip Dambriūnas ir prof. Jonikas, vis dažniau pradėjo jį vartoti ir kiti žurnalistai bei rašytojai.

...

Ta pačia greitkelio tema iš Čikagos atėjo 1963 m. kovo 15 d. rašytas JAV LB Kultūros fondo sekretoriaus Vlado Mico atvirlaiškis. Micas rašo, kad mano pasisakymą dėl greitkelio pasiuntęs GK red. Dambriūnui ir siūlo, jeigu turėčiau dar kitokios redakcinės medžiagos „Gimtajai kalbai”, ją siųsti nurodomu GK adresu. Šį atvirlaiškį perskaitęs turiu progą pasakyti, jog „Gimtosios kalbos” leidybos mecenatu tikrai buvo JAV LB Kultūros fondas, o mano Dambriūnui siųstas laiškas ėjo ne jo, o JAV LB KF adresu.

Apie žurnalistų ir leidėjų etiką

Atkelta iš 3 psl. Viešojo informacija visuomenės informavimo priemonėse turi būti pateikiama teisingai, tiksliai ir nešališkai.

Čia mano paminėtus žurnalistų etikos principus galima lengvai pritaikyti ir išeivijos žiniasklaidai. Nepastebėjau, kad kas nors kirstūsi su Vakarų pasaulyje praktikuojama žurnalistika. Man ypač patiko nors tik užuomina apie taip vadinamą „kalkinį žurnalizmą”, kai tas pats straipsnis yra pasiunčiamas keliems laikraščiams. Pagal žurnalistų etikos taisykles, tokiais atvejais autorius

Atsiverskime „Dabartinės lietuvių kalbos” žodyno tris laidas. Žodyne, išleistame 1962 m., po žodžio „greitis” seka „greitlavis”; 1972 m. laidoje tas pats – „greitis – greitlavis”; tik 1993 m. išleistame žodyne po žodžio „greitis” eina „greitkelis” su jo pavartojimo pavyzdžiu: „Vilniaus – Kauno g.”

Kadangi dabar be „greitkelio” nebeišsiverčia nei žurnalistai, nei kitokių žanrų rašytojai, galiu sulaukti protestų iš tų, kurie irgi „greitkeliu” jau senokai „važinėjasi” savo raštuose. Mano teigimu, kad šį žodį į spaudą įvedžiau pats pirmasis, netikintys gali pasinaudoti Lituanistikos tyrimo ir studijų centro archyvu Čikagoje. Ten esu jau labai seniai išsiuntęs 20 (ar 21) albumų su savo beveik visa kelių dešimtmečių rašliava, apimančia 6,000 ar kiek daugiau straipsnių, reportažų ir t. t. Įrodymų ilgai ieškoti nereikėtų: „greitkelio” pavyzdžių su jo pavartojimo datomis rasite pačiame pirmame mano albume. Tad tai tebutų vos pusvalandžio darbas!

turi redakcijas apie tai išpėti. (Gali būti, jog taip autoriai ir elgiasi, tik pačios redakcijos į tai nekreipia dėmesio.)

Visame tame ieškodamas ko nors teigiamo, bandau save įtikinti, kad tų pačių rašinių spausdinimas keliuose mano prenumeruojamuose laikraščiuose man „sutaupo” laiko, nes užtenka tik vieną kartą juos skaityti. Jeigu priešime prie to, kad visuose laikraščiuose matysime tą patį, ilgainiui galėsime apsiriboti tik viena prenumerata.

Graikijoje įsikūrė pirmą kartą bendruomenė

Vienoje Graikijos saloje auga atsiskyrėlių bendruomenė, kurios nariai – šiuolaikinio gyvenimo būdo išsižadėję jaunuoliai. Suabejoti moderniais patogumais ir prisijungti prie bendruomenės juos paskatino europos skolų krizė.

„Laisva ir tikra” taip vadinasi kalnų papėdėse, Evios saloje, įsikūrusi bendruomenė. Ji tapo prieglobsčiu tiems jauniems graikų maištininkams, kurie išdrįso palikti šiuolaikinės visuomenės patogumus ir užsimojo išgyventi patys. Taip, kaip kadaise gyvendavo pirmosios bendruomenės: be pinigų, be elektros, be

vandens tiekimo. Ir svarbiausia – be ekonomistų patarimų, kaip gelbėti ekonomiką. Visą tenka pasigaminti ir užsiauginti patiems. Tik tai nėra taip lengva, kaip atrodė iš pradžių.

Bendruomenei – jau beveik ketveri metai. Jauni entuziastai susibūrė į grupę socialiniame tinklalapyje 2008 m., o tada drauge pasiryžo atsisakyti ne tik interneto, bet spjovė į visą šiuolaikinį gyvenimo būdą. Bendruomenė nėra užsidariusi, ji palaiško ryšius su išoriniu pasauliu. Jų gyvenvietę aplanko ne vienas turistas.

Lrt.lt

Žymus smuikininkas atgavo pamestą Stradivari

Paaiškėjo, kad išsiblaškęs keleivis, praėjusią savaitę traukinyje Šveicarijoje palikęs milijonų eurų vertės Stradivarijaus smuiką, yra žymus smuikininkas. Alexander Dubach, pripažintas Paganini kūrinių atlikėjas, brangų instrumentą paliko, kai Berne išlipo iš priemiestinio traukinio. Už dviejų dienų instrumentas atsidūrė geležinkelio stoties radinių biure, po to, kai policija paprašė visuomenės pagalbos.

Į radinių biurą smuiką atnešęs Pascal Tretola, važiavęs tuo pačiu traukiniu, laikraščiui „Berner Zeitung” teigė negalėjęs to padaryti anksčiau, nes dieną prieš tai jis dirbo. Dubach, kuris nėra smuiko savininkas, lengviau atsikvėpė. „Niekada negalėčiau atlyginti nuostolių”, – teigė jis ir žadėjo pats niekada instrumento nesivežioti. Smuiko savininkas, kuris nenorėjo viešinti savo pavardės, laikraščiui teigė, kad jie kartu su A. Dubach dosniai P. Tretola atsilygins, nors jis „nieko neprašė”.

Pasaulyje šiuo metu yra apie 600 italų meistro Antonio Stradivari sukurtų smuikų. 2011 m. labdaros aukcione, skirtame Japonijos cunamio aukoms, vienas jų parduotas už 11 mln. eurų.

A+A

Tėvui Viktorui Rimšeliui, MIC

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Tėvams Marijonams, velionio giminėms ir artimiesiems.

„DRAUGO” leidėjai ir redakcija

A+A

Tėvui Viktorui Rimšeliui, MIC

mirus, reiškiam gilią užuojautą

Tėvams Marijonams, giminėms ir artimiesiems.

AMERIKOS LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ FEDERACIJA

Mirė buvęs JAV marijonų provincijolas

Atkelta iš 1 psl. 1939–1941 m. studijavo teologiją Kauno kun. seminarijoje. 1941 m. pasitraukė į Vokietiją, 6 mėn. buvo kalinamas Soldau koncentracijos stovykloje.

1941–1942 m. studijavo teologiją Tuebingeno universitete. 1943 m. VDU įgijo teol. licenciato laipsnį ir buvo įšventintas kunigu. 1944 m. tęsė studijas Tuebingeno universitete. 1946 m. Popiežiškame Angelicum universitete apgynė teol. doktoratą. 1947 m. pakviestas į JAV. Iki 1955 m. dėstė Clarendon Hills, IL kunigų seminarijoje. 1954–1955 m. rektorius. 1954–1963 m. marijonų vienuolijos viceprovincijolas. 1957 ir 1963 m. delegatas marijonų vienuolijos kapitulosse Romoje. 1954–1957 m. žurnalo „Lux Christi” redaktorius. 1963–1969 ir 1981–1993 m. JAV marijonų provincijolas. 1969–1981 m. marijonų vienuolijos vicegenerolas Romoje. 1960–1963 m. „Draugo” vyr. redaktorius ir moderatorius. Nuo 1993 m. iki išvykimo į J. Matulaičio slaugos namus Putnam, CT, – Čikagos marijonų vienuolyno vyresnysis ir „Draugo” moderatorius. Moksleivių ateitininkų sąjungos kapelionas, LKMA narys. Parašė knygas „Tėvas Pijus” (1954) ir „Provincial Path” (Pal. Matulaičio biografija, 1986). 2000 m. „Drauge” paskelbė biografinę apybraižą „Gyvenimo kelią prisimenant”, buvo aktyvus „Draugo” bendradarbis, Draugo fondo sumanytojas.

DOBILAS FUNERAL SERVICES

Šarūnas Dobilas

630-804-9093

Homer Glen, IL

Visos lajdotuvių paslaugos; Kūno/Pelenų pervežimas į Lietuvą.

PETKUS & SON

FUNERAL DIRECTORS

SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.

CICERO, 5940 W. 35 ST.

LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)

EVERGREEN PARK, 2929 W. 87 ST.

TINLEY PARK, 16600 S. OAK PARK AVE.

NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)

Tel. 1-800-994-7600

www.petkusfuneralhomes.com

Palos-Gaidas

FUNERAL HOME

• Patogioje vietoje tarp Čikagos ir Lemonto

• 10 minučių nuo Šv. Kazimiero lietuvių kapinių

11028 S. Southwest Hwy.

Palos Hills, Illinois

(708) 974-4410

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Brighton Park Švč. Mergelės Marijos** Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) sekmadienį, rugpjūčio 12 d., 10:30 val. r. šv. Mišias atnašaus kun. dr. Kęstutis Trimakas. Prieš šv. Mišias kalbėsime Palaimintojo Jurgio Matulaičio litaniją, melsimės už ligonius bei palaimintojo kanonizaciją. Po Mišių parapijos salėje – kavutė. Primename, kad kiekvieną ketvirtadienį 8 val. r. šv. Mišias atnašauja kun. Jau-nius Kelpšas. Po pamaldų klausomos iš-pažintys.

■ **Lietuvių evangelikų liuteronų Tėviš-**kės parapijoje (5129 Wolf Rd., Western Springs, IL 60558) rugpjūčio 12 d., sek-madienį, po 11:30 val. r. pamaldų bus rodomas filmas apie 15-os metų sukak-tį švenčiančią labdaringą krikščionšką jaunimo stovyklą Vanaguose (Lietuva), kuriuoje ne vieną vasarą dirbo ir kun. Liudas Miliuskas. Kviečiame visuome-nę dalyvauti. Pasiteirauti galite tel. 708-229-2795 arba el. paštu: teviskes.pa-rapija@gmail.com

■ **Rugpjūčio 19 d., sekmadienį, 12:30** val. p. p. PLC (Lemont) didžiojoje salėje JAV LB Lemont apylinkė ir Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“ ruošia Juodojo kaspino dienos (rugpjūčio 23 d.) paminėjimą „Ribbentrop-Molotov paktas – ar Lietuva saugi nuo jo pasi-kartojimo?“. Prelegentas Bronius Nai-nys. Viešnia iš Lietuvos M. Dubinskienė skaitys paskaitą „Kova prieš tuberkulio-zę“. Kviečiame dalyvauti. Bus vaišės.

■ **Rugpjūčio 25 d., šeštadienį, seselių** kazimieriečių Motiniškame name (2601 W. Marquette Rd., Chicago) 10:30 val. r. bus aukojamos šv. Mišios, kuriose bus meldžiamasi, kad Šv. Kazimiero kongre-gacijos, švenčiančios įkūrimo 105-ąsias metines, steigėja Motina Marija Kau-paitė būtų paskelbta Palaimintąja. Po

Mišių seselių kazimieriečių auditorijoje vyks minėjimas-vasaros festivalis, skir-tas kongregacijos įkūrimo metinėms pa-minėti. Renginyi vyks iki 2 val. p. p. Tel. pasiteirauti 773-776-1324.

■ **Pasaulio lietuvių centras sekmadienį,** rugpjūčio 26 d., 12:30 val. p. p. rengia tradicinę „Vasaros gegužinę“. Kviečia-me visus dalyvauti šventėje, susitikti su draugais, skaniai pavalgyti, pasidžiaugti smagia muzika, pašokti ir išbandyti lai-mę loterijoje.

■ **Balzeko lietuvių kultūros muziejuje** (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL) rug-sėjo 7 d., penktadienį, 7 val. v. istorikas Manuel Rosa skaitys paskaitą „Ar Kris-tupo Kolumbo seneliai buvo lietuviai, tu-rėję karališko kraujo?“ (anglų kalba). Bi-lieto kaina 10 dol. Bus užkandžių. Tel. informacijai: 773-582-6500.

■ **Čikagos lituanistinei mokyklai reika-**lingi pradinių klasių mokytojai. Kreiptis į mokyklos direktorę Laimą Apanavičie-nę tel. 708-296-3192 arba el. paštu: laimaa@hotmail.com

■ **Pranešame, kad šįmet įprasto meti-**nio Santaros-Šviesos suvažiavimo ne-bus. Tačiau Santaros-Šviesos veiklos nu-traukti nežadame. Šiuo metu svarstome įvairias galimybes dėl ateities planų. Ža-dame kiek apriboti pranešimų skaičių ir atidėti renginio datą, tačiau planuojame sudaryti sąlygas ne kiek ne menkes-niems renginiams, kurie ir toliau atspin-dėtų Santaros-Šviesos unikalią veiklą. Be Jūsų nuolatinio dalyvavimo ir para-mos nebūtų lengva kasmet tęsti šiuos suvažiavimus. Todėl kviečiame Jus pa-sisakyti, ko pasigendate, ko pageidautu-mėte ateityje. Pasiūlymus ir komentarus siųskite Henrietai Vepštienei el. paštu: vepstas@sbcglobal.net iki rugpjūčio 25 d. Santaros-Šviesos rengimo komitetas.

Jubilatę Juzę Ivašauskienę sveikina Marija Remienė. Momkų šeimos archyvo nuotr.

Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos parapijietė Juzė Ivašauskienė liepos 29 d. šventė 100 metų gimtadienį. Prasmingą šventę jubilatėi suruošė dukra Margarita ir jos vyras Vaclovas Momkai.

Po šv. Mišių parapijiečiai rinkosi į parapijos salę, kur vyko šampano vaišės. Šventovė ir parapijos salės stalai buvo išpuošti baltomis orchidėjomis.

J. Ivašauskienė, apsupa savo šeimos narių, advokato vaikaičio Edvardo ir advokatės vaikaitės Vidos iš Florida bei provaikaičių, džiaugėsi sulaukusi tokio garbingo amžiaus. Jubilatę pasveikino buvęs šios parapijos klebonas prelatas Jonas Kuzinskas, rožių puokštę „Draugo“ ir Punam seselių rėmėjų vardu įteikė Marija Remienė, sveikino JAV LB Marquette Park apylinkės pirmininkė Aušrelė Sakalaitė, parapijos choro atstovė. Visi linkėjo suaktu-vininkei geros sveikatos ir Dievo palaimos.

Šventės pabaigoje Vaclovas Momkus šeimos vardu padėkojo visiems sveikinusiems, svečiams ir šeimininkėms, suruošusioms vaišės.

Parengė M. Remienė

Ištikimi „Draugo“ laikraščio gerbėjai prisimena jį ir vasaros metu, atsiųsdami aukas Draugo fondui

Jurgis Lukaitis, **garbės narys**, aukoja 200 dol., iš viso 1,700 dol., Ames, IA
Raimundas Kiršteinas aukoja 60 dol., iš viso 450 dol.

Pagerbdami buvusio Lietuvos aviacijos karininko a. a. MEČIO BUŽENO atminimą aukojo velionio artimieji: Ramūnas Bužėnas (Nevada), Violeta Aviža (Florida), Laimutė Namavičienė (Shorewood, WI), Valentinas Bužinskas (Chicago, IL). 240 dol. auką atsiuntė Valentinas Bužinskas.

Draugo fondo taryba nuoširdžiai dėkoja už aukas ir reiškia nuoširdžių užuojautą a. a. MEČIO BUŽENO artimiesiems.

SKELBIMAI

Rugpjūčio 25 d., šeštadienį,
nuo 12 val. p. p. iki 12 val.
nakties

The Fourth Lake Resort, 36670
N. Corona Drive, Lake Villa, IL
Vasaros palydų
šventė

Tel. pasiteiravimui 847-420-2068
arba 847-668-1731

Advokatas
Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Aukštos indėlių palūkanos
2 proc. trejiems metams terminuoti
indėliai, 2.5 proc. trejiems metams
IRA terminuoti indėliai
California Lithuanian Credit Union
Santa Monica, California
Tel. 310-828-7095
Valdžios apdrauda iki \$250,000

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

www.draugas.org

Thursday September 13 @ 7 PM -
The Jewish Museum - Philadelphia, PA
“Music of the Vilna Ghetto Experience”

Jerome Barry

Performed by

Tickets available at
www.embassyseries.com
Or by calling 202-625-2361

Advertisements & Sponsorships
opportunities still available for this
high profile event. Please contact
Jamie Arthurs @
[jewishlithuanianhp@gmail.com](mailto: jewishlithuanianhp@gmail.com)

Presented by:

Edvinas
Minkstimas

A Jewish Lithuanian Heritage Project

SK. 047832